

Wiadomości KSN

Biuletyn Informacyjny Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność"

Nr. 10(67)

październik

2001 r.

Solidarność

"Wiadomości KSN" są dostępne na stronie internetowej KSN Online pod adresem: <http://www.soldarnosc.org.pl/~ksn>

SPIS TREŚCI

Zdaniem Przewodniczącego KSN
Spotkanie KSN z MEN
O podwyższeniu wynagrodzeń pracowników szkół wyższych
Rozporządzenie MEN z dn.26.IX.2001 r.
Stawki i wynagrodzenia obowiązujące od 1.IX.2001 r. – oprac. G.Maciejko
Seminarium polsko-słowackie (13-16.IX.2001 r.)
Szkoła Letnia GEW – W.Pillich
Stanowisko Juniorprofessor w niemieckich uczelniach – W.Pillich
Informacje: układy zbiorowe,
zmiany w statucie związku,
pracownicze programy emerytalne – szkolenie w Gdańsku.
Artykuł P.P.Gacha: "O akredytacji i związkach zawodowych"

Zdaniem Przewodniczącego KSN

Po wakacjach

Uroczyste inauguracje rozpoczęły nowy rok akademicki 2001/2002. Ostatnie miesiące przyniosły wiele zmian. Dobiaża końca kadencja Parlamentu. Zwycięski sprzed czterech lat AWS i Unia Wolności nie przekroczyły progu wyborczego. Rządy AWS były firmowane przez "Solidarność" po części za jej wolą, po części wbrew jej woli. Uważam, że Związek nie miał większego wpływu na kreowanie wprowadzanych przemian, choć trudno sobie wyobrazić układ, który dawałby związkowi większe możliwości oddziaływania. Powiązania personalne i solidarnościowy rodowód wielu polityków, mogą utrudniać jednoznaczną ocenę sytuacji. Wszak nie da się zaprzeczyć, że Przewodniczący "Solidarności" Marian Krzaklewski był jedną z najważniejszych postaci sceny politycznej. Sytuacja była więc nieco paradoksalna. Związek wprowadzając do władz Państwa wielu swych działaczy oraz dysponując wyjątkowymi mechanizmami wpływu, w praktyce, w znacznym stopniu, utracił zdolność do oddziaływania na kierunki przemian. (Nie chciałbym jednak, aby ta sentencja sugerowała wyciąganie pochopnych wniosków, np. że działacze Związku nie powinni kandydować do Parlamentu). Nie tylko obserwator z zewnątrz gubił się w tym co jest stanowiskiem "S", a co stanowiskiem osób z "S" zasiadających w ławach poselskich lub pełniących funkcje rządowe. Tym bardziej, że program wyborczy AWS był w znacznym stopniu uformowany przez "S". Jednak program wyborczy AWS był kompromisem, uwzględniającym oczekiwania ugrupowań tworzących AWS. Później ton nadawał koalicjant. Reforma podziału administracyjnego Państwa, według mnie zbędna, była firmowana przez AWS, choć nie był to pomysł Związku. Reforma ochrony zdrowia była bardzo potrzebna, była proponowana przez "Solidarność". Nie wiem czy projekt był dobry, czy zły, lecz jego realizacja stała się zaprzeczeniem troski o pacjenta. O pielęgniarki też nie zadbano. Delegaci Krajowej Sekcji Nauki na Zjeździe w 1997 r., pod Lublinem, podjęli uchwałę, w której występują o wstrzymanie reformy powiatowej i przekazanie przewidzianych na to środków na istotne cele społeczne. KSN podejmowała wielokrotnie uchwały krytycznie odnoszące się do polityki Państwa wobec nauki i szkolnictwa wyższego. W innych sprawach z krytycznymi stanowiskami występowało wiele komisji zakładowych, a także inne struktury Związku. To jednak zbyt mało. Błędy elity rządzącej w tej kadencji pogorszyły wizerunek "Solidarności". Nie można zapomnieć, że na świadomość społeczeństwa wpływały nie tylko popełnione błędy, lecz także i głosy osób nieprzychylnie nastawionych do "Solidarności". Czy Związek nie miał żadnych osiągnięć? Do osiągnięć Związku można zaliczyć uchwalenie przez Parlament ustawy wprowadzającej system poprawy wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym. Kto wie czy nie jest to jednym z największych osiągnięć "Solidarności" w kończącej się kadencji władz Państwa.

Najbliższy Zjazd NSZZ "Solidarność" z pewnością zajmie się analizą niepowodzeń i sytuacji. Miejmy nadzieję, że wnioski z tej analizy będą dojrzałe. Słyszę np. takie poglądy "Związek powinien odejść od polityki". Słowo "polityka" jest bardzo obszerne. Związek powinien formułować koncepcje dotyczące zasad i warunków życia społeczeństwa i starać się o ich realizację. Z tego Związek nie może rezygnować, a to także jest polityką. "Solidarności" potrzebne są: rachunek tego co było, przyjrzenie się sobie oraz jasne określenie konkretnych celów i skoncentrowanie się na ich realizacji.

Przyjęta w lipcu przez Parlament ustawa o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, wyższych szkołach zawodowych i o zmianie niektórych innych ustaw stanowi, że od 1 września będzie podwyżka wynagrodzeń pracowników szkół wyższych. Jest to pierwszy etap z zaplanowanych trzech etapów poprawy wynagrodzeń. W sierpniu i wrześniu Ministerstwo Edukacji Narodowej prowadziło prace przygotowawcze do realizacji tej podwyżki. Do uczelni zostały rozesłane ankiety w celu weryfikacji stanu zatrudnienia w poszczególnych grupach pracowników i poziomu wynagrodzeń. Odbywały się konsultacje ze związkami zawodowymi. Ze strony KSN w rozmowach uczestniczyli koledzy z Komisji Płacowej. 26 września Minister Edukacji Narodowej podpisał rozporządzenie z nową siatką płac. Z naszej strony Komisja Płacowa wnosiła aby dolne progi siatki wynagrodzeń były podwyższone bardziej od górnych progów. Komisja Płacowa proponuje, w perspektywie kolejnych podwyżek, doprowadzić do takiego zawężenia siatki płac, aby dolny próg wynagrodzeń dla danego stanowiska nie był niższy od górnego progu wynagrodzeń stanowiska hierarchicznie niższego. MEN w zasadzie podziela ten pogląd. W rozporządzeniu, poza pewnymi wyjątkami, dolne progi zostały podniesione silniej niż górne progi.

Została obliczona także globalna kwota na podwyżki wynagrodzeń w państwowym szkolnictwie wyższym. Wydaje się, że przy określaniu tej kwoty nastąpiło jakieś nieporozumienie. Chyba globalna kwota na podwyżki mogła być nieco wyższa. MEN obiecał, że udostępni dane pozwalające na przeanalizowanie obliczeń.

Bardzo ważną kwestią było ustalenie według jakiej zasady zostaną rozdzielone środki na podwyżki. Ministerstwo Edukacji Narodowej określiło średnią kwotę podwyżki dla każdej z czterech grup pracowników. Środki finansowe na podwyżki wynagrodzeń w uczelni określono sumując iloczyny średnich kwot podwyżki przez liczbę pracowników w poszczególnych grupach. Niewątpliwą zaletą tej metody jest jej prostota. Według identycznej zasady rozdzielono środki na podwyżki w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Kierownictwa uczelni, mam nadzieję że i działające w uczelniach związki zawodowe, dysponują już niezbędnymi danymi pozwalającymi na wspólne uzgodnienie zasad rozdysponowania środków na podwyżki wynagrodzeń.

Zdaję sobie sprawę, że wielu żywi obawę czy ta podwyżka dojdzie do skutku. Według mnie - ta podwyżka będzie zrealizowana. Przypuszczam też, że terminowo będą realizowane kolejne etapy podwyżek. Przemawia za tym ranga ustawowa tych podwyżek, ale nie tylko. Debata sejmowa i obrady Komisji Sejmowej w trakcie uchwalania ustawy wskazywały, że jest dostrzegane wieloletnie niedoinwestowanie szkolnictwa wyższego, a w szczególności wynagrodzeń kadry akademickiej.

Z większymi obawami spoglądam na rok przyszły. Część polityków może nie wykazywać wrażliwości na problemy szkolnictwa wyższego. Już rysują się propozycje ograniczenia dotacji w 2002 r. W aktualnym projekcie budżetu państwa na rok 2002 planuje się zmniejszenie wysokości podwyżki w drugim etapie i zmniejszenie środków na wydatki pozapłacowe. W wielu uczelniach ograniczenie środków na wydatki rzeczowe mogłoby doprowadzić do zakłócenia normalnego toku studiów.

Jeszcze gorzej rysują się najbliższe perspektywy nauki. W długotrwałym sporze z Rządem osiągnęliśmy poprawę wynagrodzeń pracowników szkół wyższych. Nie osiągnęliśmy jednak żadnego postępu w sprawach nauki i w sprawie powiązania nauki z gospodarką. Skromna tegoroczna dotacja dla nauki zostanie pewnie ograniczona. W aktualnym projekcie budżetu państwa na rok 2002, na naukę przewiduje się nakłady mniejsze niż w roku bieżącym. W odniesieniu do PKB kształtowały by się na poziomie 0,38 %.

Wiemy wszyscy o trudnościach finansowych Państwa, jednak ratowanie równowagi finansowej poprzez cięcie środków dla dziedzin niedoinwestowanych, a decydujących we współczesnym świecie o możliwościach rozwojowych kraju jest bardzo niebezpieczne. Tym razem pomimo zapobiegliwości i wysiłku kadry, w przypadku dalszych cięć, może dojść do znaczących zacięć w realizacji zadań, a nawet do redukcji zadań.

Jest jeszcze parę miesięcy do uchwalenia budżetu państwa na rok 2002. Jest więc jeszcze trochę czasu na przekonanie decydentów, że niezbędną równowagę finansów państwa powinno się osiągnąć nie niszcząc sfery nauki i szkolnictwa wyższego.

Za kilka dni Sejm powoła nowy Rząd. Ministrem Edukacji Narodowej będzie pani poseł Krystyna Łybacka. Uczestnicząc w posiedzeniach Sejmowej Komisji Nauki, Edukacji i Młodzieży zyskałem przekonanie, że pani poseł bardzo dobrze zna sytuację i problemy edukacji i nauki. W batalii o nowelę ustawy o szkolnictwie wyższym, poparcie pani poseł dla propozycji wnoszonych przez KSN istotnie przyczyniło się do osiągnięcia bardzo pozytywnego wyniku głosowania.

Ministrem ds. Nauki będzie prof. dr hab. Michał Kleiber - Dyrektor Instytutu Podstawowych Problemów Techniki i członek Polskiej Akademii Nauk. Ma niekwestionowaną wysoką pozycję naukową w Kraju i na forum międzynarodowym. Jest osobą doskonale zorientowana w zasadach organizowania i prowadzenia badań naukowych przez Unię Europejską. Cztery lata temu współdziałał z Zespołem AWS opracowującym tezy i założenia do programu wyborczego. Kompetencje i szerokość spojrzenia prof. Michała Kleibera wysoko cenię. Docierają do mnie głosy wyrażające zaniepokojenie, że prof. Michał Kleiber może nie wyczuwać problemów jednostek badawczo-rozwojowych.

Trzeba przyznać, że rywalizacja o środki finansowe sprzyja wyrażaniu uproszczonych poglądów na temat możliwości i roli JBR. Są to jednak głosy sporadyczne. W tym roku, w debatach organizowanych przez Komisję Sejmową Edukacji, Nauki i Młodzieży na temat badań naukowych, chyba wszystkie wypowiedzi dyskutantów, reprezentujących różne piony nauki, wskazywały na pełne zrozumienie roli jaką mogą odegrać JBR. Niewątpliwie ujmowanie JBR w kategoriach takich samych jak placówki PAN i uczelnie wyższe nie może być podstawą do rozstrzygnięcia o losach wszystkich placówek badawczo-rozwojowych. Wielokrotnie występowałem o stworzenie silnych powiązań pomiędzy gospodarką i nauką, proponując także konkretne rozwiązania. Jest to potrzebne krajowej gospodarce i nauce. Dla większości JBR ma to znaczenie zasadnicze. KSN będzie dalej występował o opracowanie mechanizmów stwarzających takie powiązania. Powinno stać się to ważnym zadaniem wielu resortów i Ministra ds. Nauki.

Od 11 września uświadomiliśmy sobie, że żyjemy w innej rzeczywistości, niż ta którą sobie wyobrażaliśmy. Znika wizja oswojonego Świata. Ten wstrząs powinien być mobilizujący. Trzeba zadbać aby godność i dobro każdego człowieka szanował każdy człowiek. Jest to zadanie dla państw i dla każdego z nas.

/-/ Janusz Sobieszczański

W dniu 10 października 2001 r. odbyło się spotkanie KSN NSZZ "Solidarność" z Ministrem Edukacji Narodowej Prof. dr hab. Edmundem Wittbrodtem. Poniżej zamieszczamy Komunikat z tego spotkania (Red.)

**Komunikat ze spotkania Ministra Edukacji Narodowej
z Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność"**

Warszawa, dnia 10 października 2001 r.

W dniu 10 października 2001r. w Ministerstwie Edukacji Narodowej odbyło się spotkanie Ministra Edukacji Narodowej z Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność".

W spotkaniu uczestniczyli:

Ze strony Ministerstwa Edukacji Narodowej:

1. Edmund Wittbrodt, Minister Edukacji Narodowej
2. Jerzy Zdrada, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej
3. Tadeusz Popłonkowski, dyrektor Departamentu Szkół Wyższych
4. Marek Lepa, dyrektor Departamentu Ekonomicznego
5. Elżbieta Bobrowska, radca Ministra.

Ze strony KSN NSZZ "Solidarność":

1. Janusz Sobieszczęński, Przewodniczący
2. Wojciech Pillich, Wiceprzewodniczący ds. Szkolnictwa Wyższego
3. Krystyna Andrzejewska, Przewodnicząca Komisji ds. Legislacji
4. Jerzy Żurak, Przewodniczący Komisji ds. Płac
5. Maria Wesołowska, redaktor naczelny biuletynu "Wiadomości KSN".

Przedmiotem spotkania było podsumowanie rezultatów wzajemnych kontaktów pomiędzy MEN i KSN oraz określenie perspektyw rozwojowych dla szkolnictwa wyższego.

Wyrażono satysfakcję, że ustalenia dotyczące konieczności poprawy sytuacji materialnej szkolnictwa wyższego, w tym w szczególności wynagrodzeń pracowników uczelni, poczynione podczas spotkania, które odbyło się w sierpniu 2000r., znalazły stosowny wyraz w unormowaniach ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych oraz niektórych innych ustaw.

Uzgodniono, że MEN przedstawi dane pozwalające na analizę obliczeń dotyczących realizacji pierwszego etapu poprawy wynagrodzeń.

Uznano, że wieloletnie niedoinwestowanie szkolnictwa wyższego oraz racjonalizacja wszelkich działań wprowadzana systematycznie przez szkoły wyższe i systematyczny wzrost zadań, powinny być brane pod uwagę przy planowaniu wydatków państwa, a zatem:

- nie powinno mieć miejsca zmniejszenie planowanej w ustawie budżetowej na rok 2001 dotacji dla szkolnictwa wyższego;
- określone w nowelizowanych ustawach terminy poprawy wynagrodzeń pracowników szkolnictwa wyższego powinny być dotrzymane;
- w miarę możliwości budżetu państwa należy dążyć do poprawy finansowania wydatków pozapłacowych szkół wyższych.

Pozytywnie oceniając zmiany wprowadzone przez ustawę nowelizującą ustawy o szkolnictwie wyższym i o wyższych szkołach zawodowych, w tym wprowadzony system dbałości o jakość kształcenia, uznano, że konieczna jest kontynuacja prac nad kompleksowym projektem ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym".

Przewodniczący
Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność"

Minister Edukacji Narodowej

/-/ Janusz Sobieszczęński

/-/ Prof. dr hab. inż. Edmund Wittbrodt

Janusz Sobieszczęński
Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ "Solidarność"

Podstawowe informacje o podwyżce wynagrodzeń pracowników szkół wyższych

1. Podwyżka będzie obejmowała okres od 1 września 2001 r.

2. Kalkulacyjne kwoty średniego przyrostu wynagrodzeń miesięcznych.

Ministerstwo Edukacji Narodowej i Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dla zbioru podległych im szkół wyższych, opracowały kalkulacyjne kwoty średniego przyrostu wynagrodzeń miesięcznych w poszczególnych grupach stanowisk. Poniżej, w tablicy zestawiono wartości tych kwot dla uczelni

działających na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym. (Dla uczelni zawodowych działających na podstawie ustawy o wyższych szkołach zawodowych jest nieco inny skład poszczególnych grup stanowisk i inne wartości kwot średniego przyrostu wynagrodzeń.) W tablicy podano także przeciętną kwotę podwyżek w poszczególnych grupach stanowisk, oszacowaną w czerwcu br. dla całego zbioru uczelni państwowych.

Grupa stanowisk	Kalkulacyjne kwoty średniego przyrostu wynagrodzeń miesięcznych, odniesione do jednego etatu, w zł.		
	wg oszacowania dla całego zbioru państw. szkół wyższych, VI 2001 r.	przyjęte przez MEN IX 2001 r.	przyjęte przez MKiDN IX 2001 r.
profesorów,	473,9	604,2	593,4
docentów, adiunktów i starszych wykładowców,	424,9	414,0	423,5
asystentów, wykładowców, lektorów i instruktorów,	123,5	73,7	81,3
Pracowników nie będących nauczycielami akademickimi, - w działalności dydaktycznej - w domach i stołówkach studenckich	128,2	114,6 117,5 84,0	144,4

3. Środki na zwiększenie tegorocznego planu wynagrodzeń uczelni

Ustalono je sumując iloczyny kalkulacyjnych kwot średniego przyrostu wynagrodzeń miesięcznych przez liczbę pracowników w poszczególnych grupach i liczbę miesięcy (4).

4. Decyzją Ministra Finansów środki na zwiększenie tegorocznego planu wynagrodzeń, określone przez resorty, zostaną sfinansowane przez budżet państwa w wysokości 96,1 %. Pełna realizacja zakładanego wzrostu wynagrodzeń wymaga więc zaangażowania pozadotacyjnych przychodów uczelni w wysokości 3,9 %.

5. Środki na zwiększenie wynagrodzeń odnoszą się do wszystkich składników zaliczanych do wynagrodzeń z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy (wynagrodzenia zasadnicze, dodatki za staż pracy, dodatki funkcyjne, wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i nadliczbowe, wynagrodzenia dodatkowe i inne dodatki za pracę).

6. Pismo Ministra Edukacji Narodowej do rektorów szkół wyższych

W październiku Minister Edukacji Narodowej skierował do rektorów szkół wyższych pismo w którym zawarta jest informacja o kalkulacyjnych kwotach średniego przyrostu wynagrodzeń miesięcznych oraz podana jest kwota łączna na realizację podwyżek w uczelni, od 1 września do końca roku 2001.

7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 września 2001 r. w sprawie wynagradzania pracowników szkół wyższych

Rozporządzenie to dostosowuje do zwiększonych środków na wynagrodzenia stawki wynagrodzenia zasadniczego, godzinowe stawki wynagrodzenia zasadniczego; wysokość i warunki przyznawania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i nadliczbowe oraz wynagrodzenia dodatkowego i dodatków do wynagrodzenia. Rozporządzenie określa także wykaz podstawowych stanowisk pracy i wymagania kwalifikacyjne dla pracowników nie będących nauczycielami akademickimi oraz zasady ustalania wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy.

/-/ Janusz Sobieszczański

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 września 2001 r.

w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników uczelni państwowych

Na podstawie art. 117a ust. 1 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385, z 1991r. Nr 104, poz. 450, z 1992r. Nr 54, poz. 254, Nr 63, poz. 314, z 1994r. Nr 1, poz. 3, Nr 43, poz. 163, Nr 105, poz. 509, Nr 121, poz. 591, z 1996r. Nr 5, poz. 34, Nr 24, poz. 110, z 1997r. Nr 28, poz. 153, Nr 96, poz. 590, Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 770, Nr 141, poz. 943, z 1998r. Nr 50, poz. 310, Nr 106, poz. 668, Nr 162, poz. 1115 i 1118, z 2000r. Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1314 oraz z 2001r. Nr 85, poz. 924) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Przepisy rozporządzenia, z zastrzeżeniem ust. 2, stosuje się do pracowników, o których mowa w art. 75 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, zwanej dalej "ustawą".

2. Warunki wynagradzania pracowników zatrudnionych w muzeach, klubach kultury, świetlicach oraz instruktorów studenckiego ruchu artystycznego regulują przepisy odrębne.

§ 2.

Rozporządzenie określa:

- 1) wysokość minimalnej i maksymalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego w odniesieniu do poszczególnych stanowisk,
- 2) wysokość i warunki przyznawania:
  - a) wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe,
  - b) dodatkowego wynagrodzenia,
  - c) dodatków do wynagrodzenia,
- 3) wykaz podstawowych stanowisk pracy i wymagania kwalifikacyjne dla pracowników nie będących nauczycielami akademickimi,
- 4) składniki wynagrodzenia, które s± wypłacane nauczycielowi akademickiemu miesięcznie z góry,
- 5) wysokość i warunki ustalania wynagrodzenia za prowadzenie działalności, o której mowa w art. 100 ust. 2 ustawy.

§ 3.

Ilekoć w rozporządzeniu jest mowa o właściwym ministrze, rozumie się przez to ministra sprawującego nadzór nad działalnością uczelni.

§ 4.

1. Ustala się tablele:

- 1) miesięcznych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli akademickich, stanowiącą załącznik nr 1 do rozporządzenia,
  - 2) miesięcznych stawek wynagrodzenia zasadniczego bibliotekarzy dyplomowanych i dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej, stanowiącą załącznik nr 2 do rozporządzenia,
  - 3) miesięcznych stawek wynagrodzenia zasadniczego pracowników nie będących nauczycielami akademickimi, z wyłączeniem pracowników bibliotecznych oraz pracowników dokumentacji i informacji naukowej, posiadających uprawnienia bibliotekarzy dyplomowanych i dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej, stanowiącą załącznik nr 3 do rozporządzenia,
  - 4) godzinowych stawek wynagrodzenia zasadniczego pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych, stanowiącą załącznik nr 4 do rozporządzenia,
  - 5) podstawowych stanowisk, kwalifikacji i zaszeregowania pracowników naukowo-technicznych, administracyjnych, ekonomicznych i obsługi, oraz kwalifikacji i zaszeregowania pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych do kategorii godzinowych stawek wynagrodzenia zasadniczego, stanowiącą załącznik nr 5 do rozporządzenia,
  - 6) stanowisk, kwalifikacji i zaszeregowania:
    - a) pracowników bibliotecznych oraz pracowników dokumentacji i informacji naukowej, stanowiącą załącznik nr 6 do rozporządzenia,
    - b) pracowników działalności wydawniczej i poligraficznej, stanowiącą załącznik nr 7 do rozporządzenia,
    - c) pracowników należących do personelu lotniczego, zatrudnionych w ośrodkach kształcenia lotniczego, stanowiącą załącznik nr 8 do rozporządzenia,
  - 7) miesięcznych stawek dodatku funkcyjnego dla nauczycieli akademickich pełniących funkcje kierownicze, stanowiącą załącznik nr 9 do rozporządzenia,
  - 8) miesięcznych stawek dodatku funkcyjnego dla pracowników bibliotecznych i dokumentacji i informacji naukowej, stanowiącą załącznik nr 10 do rozporządzenia,
  - 9) miesięcznych stawek dodatku funkcyjnego dla pracowników nie będących nauczycielami akademickimi, stanowiącą załącznik nr 11 do rozporządzenia,
2. Ustala się warunki przyznawania pracownikom należącym do personelu lotniczego zatrudnionym w ośrodkach kształcenia lotniczego równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie, stanowiące załącznik nr 12 do rozporządzenia.

§ 5.

Godzinową stawkę wynagrodzenia zasadniczego wynikającego z osobistego zaszeregowania pracownika oraz dodatków określonych stawką miesięczną, ustala się dzieląc miesięczną stawkę przez liczbę godzin pracy przypadających do przepracowania w danym miesiącu, a w odniesieniu do nauczycieli akademickich - przez 156 godzin.

§ 6.

1. Stawki wynagrodzenia zasadniczego ustalone w załącznikach nr 1-4 do rozporządzenia przysługują pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy.
2. Pracownikom zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu pracy przysługują wszystkie składniki wynagrodzenia w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy wynikającego ze stosunku pracy. Zasada ta nie dotyczy dodatków za prace wykonywane w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych, o których mowa w § 25 - 30.

§ 7.

Za godziny nadwymiarowe, o których mowa w art. 102 ustawy, nauczyciele akademicy otrzymują wynagrodzenie obliczone według następujących stawek:

L.p.	Stanowisko	Stawka za godzinę obliczeniową, odpowiadającą 45 minutom
1.	Profesor zwyczajny, profesor nadzwyczajny posiadający tytuł naukowy	1,5% - 3,6% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora zwyczajnego, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia
2..	Profesor nadzwyczajny posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora,	1,5% - 3,6% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora nadzwyczajnego posiadającego stopień naukowy

	docent, adiunkt posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego	doktora habilitowanego, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia
3.	Adiunkt posiadający stopień naukowy doktora, starszy wykładowca	1,8% - 3,6% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego adiunkta posiadającego stopień naukowy doktora, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia
4..	Asystent, wykładowca, lektor, instruktor	1,8% - 3,9% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia

§ 8.

W czasie choroby lub innej nieprzewidzianej, usprawiedliwionej nieobecności nauczyciela akademickiego godziny zajęć dydaktycznych, które według planu zajęć przypadająby na okres tej nieobecności, zalicza się, dla celów ustalenia liczby godzin zajęć dydaktycznych, jako godziny przepracowane zgodnie z planem.

§ 9.

Nauczycielowi akademickiemu, dla którego nie zaplanowano obciążenia dydaktycznego z powodu jego zatrudnienia po rozpoczęciu roku akademickiego, przewidzianej nieobecności w pracy związanej między innymi z długotrwałą chorobą, urlopem bezpłatnym lub innym zwolnieniem od pracy, odbywaniem służby wojskowej, urlopem macierzyńskim albo ustania stosunku pracy przed zakończeniem roku akademickiego, zalicza się do przepracowanych godzin zajęć dydaktycznych jedną trzydziestą ustalonego dla danego stanowiska rocznego pensum za każdy tydzień nieobecności przypadającej za okres, w którym prowadzone są w uczelni zajęcia dydaktyczne.

§ 10.

Wynagrodzenie za pracę w godzinach ponadwymiarowych przyznaje się, po dokonaniu rozliczenia faktycznych godzin zajęć dydaktycznych, raz w roku, po zakończeniu roku akademickiego, z tym że rektor może zarządzić rozliczanie tych zajęć w krótszych okresach.

§ 11.

Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe ustala się na podstawie stawek obowiązujących w ostatnim dniu okresu, którego dotyczy rozliczenie pensum; wynagrodzenie wypłacone za okresy krótsze niż rok akademicki nie podlega przeliczeniu.

§ 12.

Dodatkowe wynagrodzenie jest przyznawane nauczycielom akademickim za:

- 1) udział w pracach związanych z postępowaniem rekrutacyjnym,
- 2) udział w działalności leczniczej, profilaktycznej i diagnostycznej, prowadzonej przez wydziały weterynaryjne uczelni rolniczych,
- 3) kierowanie i sprawowanie opieki nad studenckimi praktykami zawodowymi,
- 4) promotorstwo i recenzowanie rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz oceny dorobku naukowego związane z przewodami habilitacyjnymi, opracowywanie ocen całokształtu dorobku naukowo-badawczego, artystycznego lub dydaktyczno-wychowawczego kandydatów do tytułu naukowego, a także recenzji w postępowaniu kwalifikacyjnym poprzedzającym zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego osoby nie posiadającej tytułu naukowego profesora lub stopnia naukowego doktora habilitowanego, o której mowa w art. 81 ustawy.

§ 13.

Nauczycielom akademickim biorącym udział w pracach komisji rekrutacyjnej przysługuje dodatkowe wynagrodzenie, o którym mowa w § 12 pkt 1, w zależności od liczby kandydatów i pełnionej funkcji, w wysokości od 25% do 70% stawki minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 14.

1. Nauczycielom akademickim zatrudnionym w wydziałach weterynaryjnych uczelni rolniczych, za każdą godzinę dyżuru pełnionego w ambulatoriach klinik weterynaryjnych poza rozkładem zajęć dydaktycznych, organizacyjnych i naukowo-badawczych, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie, o którym mowa w § 12 pkt 2, w wysokości godzinowej stawki wynagrodzenia zasadniczego pracownika, a za każdą godzinę dyżuru w niedziele, święta i dni wolne od pracy wynikające z rozkładu czasu pracy w pięciodniowym tygodniu pracy - 200% tej stawki.

2. Za udział w usługowej działalności leczniczej, profilaktycznej i diagnostycznej, prowadzonej przez wydziały weterynaryjne uczelni rolniczych na rzecz ludności lub przedsiębiorców, nauczyciele akademicy mogą otrzymywać dodatkowe wynagrodzenie w ramach kwoty odpisu nie przekraczającej 50% wartości wpływów uzyskanych z tytułu wykonanych usług, pomniejszonej o wartość zużytych pasz, leków i kosztów transportu, liczoną według bieżących cen. Wynagrodzenie to przysługuje niezależnie od innych składników wynagrodzenia, w tym również od dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1.

3. Wysokość dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, a także wysokość kwoty odpisu, o której mowa w ust. 2, oraz zasady podziału tej kwoty ustala rektor.

§ 15.

Za kierowanie lub sprawowanie opieki nad studenckimi praktykami zawodowymi przysługuje dodatkowe wynagrodzenie, o którym mowa w § 12 pkt 3, w wysokości od 45% do 65% stawki minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 16.

1. Nauczycielowi akademickiemu, będącemu promotorem w przewodzie doktorskim, po zakończeniu przewodu przysługuje jednorazowe dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 60% maksymalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego profesora zwyczajnego, określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

2. Wysokość dodatkowego wynagrodzenia za recenzowanie rozpraw doktorskich, rozpraw habilitacyjnych i opracowywanie ocen dorobku naukowego związanych z przewodami habilitacyjnymi oraz opracowywanie ocen całokształtu dorobku

naukowo-badawczego, artystycznego lub dydaktyczno-wychowawczego kandydatów do tytułu naukowego określają odrębne przepisy.

3. Za opracowanie recenzji w postępowaniu kwalifikacyjnym poprzedzającym zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego osoby nie posiadającej tytułu naukowego profesora lub stopnia naukowego doktora habilitowanego, o której mowa w art. 81 ustawy, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości do 30% stawki maksymalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora zwyczajnego, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 17.

Pracownikom posiadającym licencję pilota samolotowego, śmigłowcowego, zawodowego II lub I klasy oraz posiadającym licencję mechanika pokładowego, zatrudnionym w charakterze personelu latającego, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie za każde kolejne wylatane 1000 godzin lotu - w wysokości miesięcznego wynagrodzenia obliczonego jak wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy.

§ 18.

1. Dodatek funkcyjny przysługuje pracownikom zatrudnionym na stanowiskach związanych z kierowaniem zespołem oraz radcy prawnemu, z tym że zespół kierowany przez pracowników wymienionych w lp. 9-12 tabeli A zawartej w załączniku nr 5 do rozporządzenia, nie może liczyć mniej niż cztery osoby.

2. Wysokość dodatku funkcyjnego jest uzależniona od liczby pracowników i studentów kierowanej jednostki lub komórki organizacyjnej oraz od stopnia złożoności zadań związanych z wykonywaną funkcją.

3. Inspektorowi nadzoru inwestorskiego dodatek funkcyjny przysługuje jedynie za czas wykonywania czynności nadzoru inwestorskiego.

4. Pracownikowi, o którym mowa w tabeli B zawartej w załączniku nr 5 do rozporządzenia, zatrudnionemu na stanowisku robotniczym, który dodatkowo organizuje i kieruje pracą brygady składającej się co najmniej z 5 osób, łącznie z brygadzystą, przysługuje dodatek funkcyjny w wysokości do 15% wynagrodzenia zasadniczego wynikającego z osobistego zaszeregowania.

§ 19.

1. Dodatek funkcyjny przysługuje pracownikowi od pierwszego dnia podjęcia funkcji kierowniczej do ostatniego dnia miesiąca, w którym nastąpiło zaprzestanie jej wykonywania.

2. Dodatek funkcyjny nie przysługuje nauczycielowi akademickiemu w okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków zawodowych.

§ 20.

1. Pracownikowi przysługuje dodatek za staż pracy.

2. Jeżeli nabycie prawa do dodatku, o którym mowa w ust. 1, lub prawa do wyższej stawki tego dodatku nastąpiło pierwszego dnia miesiąca dodatek ten przysługuje za ten miesiąc.

3. Jeżeli nabycie prawa do dodatku, o którym mowa w ust. 1, lub wyższej stawki tego dodatku nastąpiło w ciągu miesiąca dodatek ten przysługuje począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik nabył to prawo.

§ 21.

W przypadku, gdy praca w uczelni stanowi dodatkowe zatrudnienie, prawo do dodatku, o którym mowa w § 20 ust. 1, ustala się odrębnie dla każdego stosunku pracy. Przy ustalaniu okresu uprawniającego do tego dodatku w dodatkowym miejscu zatrudnienia nie uwzględnia się okresów zatrudnienia podstawowego.

§ 22.

1. Przy ustalaniu okresów pracy, od których zależy prawo pracownika do dodatku, o którym mowa w § 20 ust. 1, uwzględnia się:

- 1) zakończone okresy zatrudnienia,
- 2) inne okresy uwzględniane na podstawie odrębnych przepisów jako okresy, od których zależą uprawnienia pracownicze,
- 3) okresy asystenckich studiów przygotowawczych, odbytych na podstawie przepisów dotyczących zasad i warunków tworzenia w szkołach wyższych asystenckich studiów przygotowawczych,
- 4) okresy pobytu za granicą wynikające ze skierowania udzielonego na podstawie przepisów o kierowaniu za granicę pracowników w celach naukowych, dydaktycznych i szkoleniowych.

§ 23.

Dodatek, o którym mowa w § 20 ust. 1, przysługuje pracownikowi za dni, za które otrzymuje wynagrodzenie oraz za dni nieobecności w pracy z powodu niezdolności do pracy wskutek choroby albo konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem lub chorym członkiem rodziny, za które otrzymuje wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia społecznego.

§ 24.

Pracownikowi, o którym mowa w art. 75 ust. 4 ustawy, przysługuje dodatek, o którym mowa w § 20 ust. 1, w wysokości 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po pięciu latach pracy, wzrastający o 1% za każdy następny rok pracy, z tym że dodatek ten nie może przekroczyć 20% wynagrodzenia zasadniczego.

§ 25.

Pracownikowi przysługuje dodatek za prace wykonywane w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych.

§ 26.

Dodatek, o którym mowa w § 25, przysługuje miesięcznie w wysokości:

- 1) od 2% do 8% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia, przy pierwszym stopniu szkodliwości lub uciążliwości,
- 2) od 3% do 10% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia, przy drugim stopniu szkodliwości lub uciążliwości,
- 3) od 4% do 14% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia, przy trzecim stopniu szkodliwości lub uciążliwości.

§ 27.

1. Przy pierwszym stopniu szkodliwości lub uciążliwości dodatek, o którym mowa w § 26 pkt 1, przysługuje za prace wykonywane:

- 1) w warunkach narażenia na działanie pyłów niewywołujących zwłóknienia tkanki płucnej,
- 2) w warunkach narażenia na działanie substancji toksycznych niekumulujących się w organizmie,
- 3) w pomieszczeniach zamkniętych, w których ze względów technologicznych utrzymuje się stała temperatura efektywna powyżej 25°C lub poniżej 10°C,
- 4) w warunkach narażenia na promieniowanie ultrafioletowe, w tym przy spawaniu lub stosowaniu lamp w celach bakteriobójczych,
- 5) w mokrym środowisku o względnej wilgotności powietrza przekraczającej 80%, w błocie lub bezpośrednim kontakcie z wodą.

2. Przy drugim stopniu szkodliwości lub uciążliwości dodatek, o którym mowa w § 26 pkt 2, przysługuje za prace wykonywane w warunkach:

- 1) narażenia na działanie pyłów wywołujących zwłóknienie tkanki płucnej,
- 2) narażenia na działanie substancji toksycznych kumulujących się w organizmie,
- 3) obniżonego lub podwyższonego ciśnienia wynikającego z procesu technologicznego, w tym w kesonach lub komorach ciśnieniowych,
- 4) narażenia na szkodliwe działanie miejscowej wibracji, w tym przy używaniu ręcznych narzędzi pneumatycznych,
- 5) natężenia hałasu przekraczającego dopuszczalne normy.

3. Przy trzecim stopniu szkodliwości lub uciążliwości dodatek, o którym mowa w § 26 pkt 3, przysługuje za prace wykonywane:

- 1) w warunkach narażenia na działanie: benzenu, benzydyny, alfa- i beta-naftyloaminy, chlorku winylu, azbestu oraz innych czynników o analogicznym jak te substancje działaniu, jeżeli zostanie to uznane przez instytut medycyny pracy,
- 2) w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące,
- 3) w kontakcie (styczności) z materiałem zakaźnym lub chorymi zakaźnie ludźmi lub zwierzętami,
- 4) w kontakcie z ludźmi chorymi psychicznie lub znacznie upośledzonymi umysłowo,
- 5) w warunkach narażenia na działanie pól elektromagnetycznych wysokiej częstotliwości w zakresie od 0,1 do 300000 MHz w strefie zagrożenia,
- 6) pod ziemią.

§ 28.

1. Prace określone w § 27 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2 pkt 1, 2 i 5 uważa się za wykonywane w warunkach szkodliwych dla zdrowia uzasadniających przyznanie dodatku, o którym mowa w § 25, jeżeli w środowisku pracy są przekroczone najwyższe dopuszczalne stężenia i natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia określone w odrębnych przepisach, stwierdzone przez laboratoria Inspekcji Sanitarnej oraz inne laboratoria upoważnione przez właściwych terenowo wojewódzkich inspektorów sanitarnych.

2. Podstawę przyznania dodatku, o którym mowa w § 25, stanowią wyniki badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, przeprowadzonych w sposób określony przepisami wydanymi na podstawie art. 227 § 2 Kodeksu pracy.

§ 29.

Dodatek, o którym mowa w § 25, przysługuje pracownikowi wykonującemu prace, o których mowa w § 27 ust. 1, 2 i ust. 3 pkt 1-4, co najmniej przez 40 godzin w miesiącu, natomiast pracownikowi wykonującemu prace wymienione w § 27 ust. 3 pkt 5 - przez połowę dopuszczalnego czasu przebywania w strefie zagrożenia - niezależnie od wymiaru czasu pracy wynikającego ze stosunku pracy.

§ 30.

W przypadku zbiegu uprawnień do dodatków za prace wykonywane w warunkach o różnym stopniu szkodliwości dla zdrowia lub uciążliwości, pracownikowi przysługuje jeden dodatek według najwyższego stopnia szkodliwości dla zdrowia lub uciążliwości.

§ 31.

Nauczycielowi akademickiemu prowadzącemu zajęcia dydaktyczne w języku obcym wykładowym lub zajęcia z języka obcego będącego przedmiotem kierunkowym, rektor może przyznać dodatek w wysokości do 30% wynagrodzenia zasadniczego.

§ 32.

1. Dodatek, o którym mowa w § 31, przysługuje nauczycielowi akademickiemu za dni, za które otrzymuje wynagrodzenie oraz za dni nieobecności w pracy z powodu niezdolności do pracy wskutek choroby bądź konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem lub chorym członkiem rodziny, za które otrzymuje wynagrodzenie lub zasiłek z ubezpieczenia społecznego.

2. Dodatek, o którym mowa w ust. 1, przysługuje do końca miesiąca, w którym pracownik przestał wykonywać czynności lub zajmować stanowisko uzasadniające otrzymanie dodatku.

§ 33.

1. Kierowcy, z wyjątkiem kierowcy samochodu osobowego, za powierzone mu dodatkowe czynności nie wchodzące w zakres jego normalnych obowiązków, przysługuje dodatek w wysokości nie przekraczającej 60% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego w I kategorii zaszeregowania, określonej w tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do rozporządzenia.

2. Wysokość dodatku, o którym mowa w ust. 1, za wykonywanie poszczególnych czynności ustala rektor, uwzględniając rodzaj czynności i ich uciążliwość.

§ 34.

1. Pracownikowi wykonującemu pracę w porze nocnej przysługuje dodatkowe wynagrodzenie za każdą godzinę pracy w porze nocnej w wysokości 20% godzinowej stawki wynagrodzenia zasadniczego, nie niższej jednak niż 20% godzinowej stawki wynikającej z najniższego wynagrodzenia za pracę określonego w odrębnych przepisach.
2. Pracownikowi zatrudnionemu w zmianowym systemie pracy za każdą godzinę pracy na drugiej zmianie przysługuje dodatek w wysokości 10% godzinowej stawki wynagrodzenia zasadniczego. Dodatek ten przysługuje również pracownikom zatrudnionym na stanowiskach kierowniczych, dla których praca w systemie zmianowym wynika z harmonogramu.

§ 35.

1. Wysokość wynagrodzenia zasadniczego, dodatku funkcyjnego i innych składników wynagrodzenia pracownika ustala rektor, o ile statut uczelni nie stanowi inaczej.
2. Wynagrodzenie z dodatkowych środków, o których mowa w art. 117 a ust. 5 ustawy, przyznaje rektorowi właściwy minister na wniosek senatu.

§ 36.

Wynagrodzenie zasadnicze, dodatek za staż pracy, dodatek funkcyjny i dodatek za prowadzenie zajęć w języku obcym, o którym mowa w § 31, są wypłacane nauczycielowi akademickiemu z góry, a pozostałe składniki wynagrodzenia wypłacane są z dołu, po dokonaniu rozliczenia pracy lub zadań.

§ 37.

1. Pracownikowi, o którym mowa w art. 75 ust. 4 ustawy, może być przyznana premia, jeżeli uczelnia w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia, utworzyła fundusz premiowy.
2. Premia, o której mowa w ust. 1, jest przyznawana zgodnie z zakładowym regulaminem premiowania, ustalonym przez rektora w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi.

§ 38.

Nauczyciel akademicki, któremu zostało podwyższone wynagrodzenie zasadnicze zgodnie z § 6 ust. 1 lub § 17 rozporządzenia, o którym mowa w § 42 pkt 1, zachowuje to wynagrodzenie do końca okresu na jaki zostało przyznane.

§ 39.

Dodatki do wynagrodzenia przyznane na podstawie § 3 ust. 1 pkt 6 załącznika nr 6 do rozporządzenia, o którym mowa w § 42 pkt 1 oraz na podstawie § 10 i 15 ust. 1 rozporządzenia, o którym mowa w § 42 pkt 2, zostają włączone do wynagrodzenia zasadniczego pracownika.

§ 40.

W latach 2001 - 2003 wynagrodzenie za pracę w godzinach ponadwymiarowych oblicza się według stawek obowiązujących w sierpniu danego roku.

§ 41.

Pracownicy, o których mowa w art. 75 ust. 4 ustawy, którzy nie spełniają wymagań kwalifikacyjnych przewidzianych dla stanowiska zajmowanego przez nich w dniu wejścia w życie rozporządzenia, mogą być nadal zatrudniani na tych stanowiskach.

§ 42.

Tracą moc:

1) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 maja 1994 r. w sprawie wynagradzania nauczycieli akademickich (Dz.U. Nr 68, poz. 297 i Nr 125, poz. 610, z 1995r. Nr 12, poz. 57, Nr 74, poz. 371 i Nr 122, poz. 588, z 1996 r. Nr 79, poz. 372, z 1997r. Nr 31, poz. 180, z 1998r. Nr 45, poz. 271, z 1999r. Nr 39, poz. 389, z 2000r. Nr 33, poz. 395 oraz z 2001r. Nr 52, poz. 542), z wyłączeniem załącznika nr 7 do rozporządzenia, który traci moc z dniem 31 grudnia 2001r.,

2) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 czerwca 1996 r. w sprawie stanowisk pracy oraz zasad wynagradzania pracowników szkół wyższych nie będących nauczycielami akademickimi (Dz.U. Nr 79, poz. 373, z 1997r. Nr 31, poz. 181, z 1998r. Nr 45, poz. 272, z 1999r. Nr 39, poz. 388, z 2000r. Nr 33, poz. 397 oraz z 2001r. Nr 52, poz. 543).

§ 43.

Rozporządzenie ma zastosowanie przy ustalaniu wynagrodzeń i innych świadczeń związanych z pracą należnych pracownikom od dnia 1 września 2001 r.

§ 44.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
w porozumieniu:

Minister Pracy i Polityki Społecznej
Longin Komolowski

Minister Edukacji Narodowej
Edmund Wittbrodt

STAWKI OBOWIĄZUJĄCE OD 1.09.2001 W ZŁ ZGODNIE Z ROZPORZĄDZENIEM MEN Z 26.09.2001 R.

Stawki wynagrodzenia zasadniczego NA/ Stawki dod. funkcyjnych nauczycieli akademickich			
L.p.	Stanowisko	Stawki od września 2001 r.	
		min	max
1.	<i>Profesor zwyczajny</i>	2650	4820
2.	<i>Profesor nadzwyczajny z tytułem</i>	2500	4330
3.	<i>Profesor nadzwyczajny bez tytułu</i>	2250	4010
4.	Docent, adiunkt habilitowany	1950	3300
5.	Adiunkt, st. wykładowca ze stopniem dr	1700	2960
6.	St. wykładowca bez stopnia dr	1330	2340
7.	Asystent	1330	2210
8.	Wykładowca, lektor, instruktor	1240	2280
1.	Rektor uczelni I kat..	3060	4600

1A.	Rektor uczelni II kat..		2290	3060	
2.	Prorektor uczelni I kat.		1840	2750	
2A.	Prorektor uczelni II kat.		1220	2140	
3.	Dziekan		765	1990	
4.	Prodziekan, dyrektor, międzyuczeln. inst. (z-du, ośrodka); inst. na prawach wydz., centrum ucz. przem.;		460	1530	
5.	Z-cy:dyrektora międzyuczeln. Inst. (z-du, ośrodka);inst. Na prawach wydz. centrum ucz.przem.; Dyr.(kier.) jednostki organizacyjnej wydziału lub innej jednostki. Z-ca dyr.(kier.) jednostki organizacyjnej wydziału lub innej jednostki		155	765	
6.	Likwidacja kat. – dotychczasowe dod. funkcyjne zawarte są w kat. 5				
7.	Likwidacja kat. – dotychczasowe dod. funkcyjne zawarte są w kat. 5				
Stawki pracowników bibliotek w grupie NA					
1.	St. kustosz, dyplomowany, St. dokumentalista		1650	3160	
2.	Kustosz dyplomowany, dokumentalista dypl.		1410	2840	
3.	Adiunkt bibliot.		1320	2220	
4.	Asystent bibliot.		1160	1910	
Stawki za nadgodziny naucz. akademickich (w zł.)					
1.	Profesor zwyczajny, prof. nadzwyczajny posiadający tytuł naukowy		40	95	
2.	Prof. nadzw. ze stop. nauk. dr hab. lub dr, docent, adiunkt ze stop. dr hab.		38	90	
3.	Adiunkt z dr, starszy wykładowca		31	66	
4.	Asystent, wykładowca, lektor, instruktor		24	52	
Stawki prac. nie będących nauczycielami płatnych w systemie miesięcznym					
Kategoria		Stawki od 1.09.2001 (w zł)		Stawki pracowników nie będących nauczycielami płatnych w systemie godzinowym	
				Kat.	
				Obowiązujących przy wymiarze czasu pracy:	
				42godz/tydz.(zł/godz)	
				36godz/tydz.(zł/godz)	
				min	
				max	
				I	
				II	
				III	
				IV	
				V	
				VI	
				VII	
				VIII	
				IX	
				X	
				XI	
				XII	
				XIII	
				XIV	
				XV	
				XVI	
				XVII	
				XVIII	
				XIX	
				XX	
				XXI	
Stawki dodatków funkcyjnych prac. NNA (w zł)					
				Kat.	
				min	
				max	
				1.	
				2.	
				3.	
				4.	
				5.	
				6.	
				7.	
				8.	
Stawki za dodatki BHP (w zł)					
				L.p.	
				Kategoria	
				Stawki od 1.09.2001 r.	
				min	
				max	
				1.	
				2.	
				3.	

Opracowała: Grażyna Maciejko

Warszawa, dn. 2001.10.17.

PROTOKÓŁ USTALEŃ

w sprawie przeprowadzenia poprawy poziomu przeciętnych wynagrodzeń pracowników państwowych szkół wyższych oraz wyższych szkół zawodowych.

W ustaleniach, które odbywały się w okresie od lipca do września udział wzięli przedstawiciele:

- Ministerstwa Edukacji Narodowej,
- Krajowej Sekcji Nauki NSZZ “Solidarność”

- Krajowej Rady Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego
- Federacji Związków Nauczycielstwa Polskiego Szkół Wyższych i Nauki.

Dokonano ustaleń w następujących sprawach:

1. Generalnych założeń systemu wynagradzania. Stawki wynagrodzeń ujęte w rozporządzeniach będą zmieniane tak, aby docelowo w roku 2003 osiągnięte zostały ustalone w art. 117a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z późn. zm.) oraz art. 66a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590, z późn. zm.) relacje pomiędzy poziomami przeciętnych wynagrodzeń poszczególnych grup pracowników cywilnych szkolnictwa wyższego, przy czym "widelki" wynagrodzeń określone dla poszczególnych stanowisk będą zawężane w taki sposób, aby maksymalna stawka ustalona dla stanowiska usytuowanego niżej była mniejsza niż minimalna stawka wynagrodzenia stanowiska wyższego. Natomiast średnie widelkowe docelowo powinny doprowadzić do takiego poziomu przeciętnych wynagrodzeń, aby osiągnięty został poziom określony w ustawie dla poszczególnych grup stanowisk.
2. Projektów rozporządzeń "płacowych" dla nauczycieli akademickich oraz pracowników nie będących nauczycielami akademickimi szkół wyższych i wyższych szkół zawodowych, przy czym przedstawiciele KSN NSZZ "Solidarność" domagają się podwyższenia minimalnych stawek wynikających z ustawy procentowymi wskaźnikami wzrostu dla przeciętnych wynagrodzeń w poszczególnych grupach stanowisk, zaś stawek maksymalnych o 50% przewidywanych wskaźników. W opinii wyrażonej przez MEN oczekiwanie to nie może być zrealizowane przede wszystkim ze względu na znaczne wykorzystanie w uczelniach minimalnych stawek, a także ze względu na procentowy udział wynagrodzenia zasadniczego w wynagrodzeniach wypłacanych pracownikom. Przyjęto, że górne i dolne stawki wynagrodzeń ustalanych dla poszczególnych stanowisk w zasadzie powinny wzrastać o tę samą kwotę.
3. Krajowa Rada Nauki ZNP oraz Federacja Związków Nauczycielstwa Polskiego Szkół Wyższych i Nauki, mimo krytycznych uwag dotyczących szczegółowych rozwiązań, ze względu na wyjątkową pilność sprawy wdrożenia poprawy poziomu wynagrodzeń pracowników państwowych szkół wyższych, postanowiła zaakceptować propozycje przedstawione przez MEN.
4. Redystrybucji środków na podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli akademickich. Wielkości środków finansowych przekazywanych poszczególnym uczelniom zostaną określone z uwzględnieniem zasady podziału kwotowego (kwota przekazana uczelni będzie stanowiła sumę iloczynów ustalonych przeciętnych kwot przeznaczonych na poprawę wynagrodzeń na 1 etat w grupach stanowisk i przewidywanego przeciętnego poziomu zatrudnienia w tych grupach).
5. Środki przeznaczone na poprawę poziomu wynagrodzeń w całości powinny być przeznaczone na ten cel.
6. W odniesieniu do zapisów, które powinny znaleźć się w liście kierowanym do rektorów w związku z poprawą wynagrodzeń uzgodniono, iż Ministerstwo umieści, analogiczny do zapisu ze stycznia bieżącego roku, zapis dotyczący uprawnień związków zawodowych.
7. W liście do rektorów przypomni się o jawności wynagrodzeń rektorów, prorektorów, dyrektorów administracyjnych i kvestorów wynikającej z art. 117a ust. 1 pkt.4 ustawy o szkolnictwie wyższym i art. 66a ust. 4 ustawy o wyższych szkołach zawodowych.

Dyrektor Departamentu
/-/ mgr Tadeusz Popłonkowski

Federacja Związków Nauczycielstwa Polskiego Szkół
Wyższych i Nauki

Krajowa Rada Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ "Solidarność"

Sekretariat Prezydium Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność"
KOMISJA KRAJOWA 80-865 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24

Gdańsk 17.09.2001 r.

Decyzja Prezydium KK nr 147/2001
ws. opinii o projekcie rozporządzenia MEN ws. warunków wynagradzania
za pracę (...) dla pracowników uczelni państwowych

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność" wnosi o uwzględnienie w projekcie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników uczelni państwowych następujących uwag zgłoszonych przez Krajową Sekcję Nauki NSZZ "Solidarność":

1. Kwoty dolnych widełek powinny wzrosnąć o przewidziane w noweli ustawy etapowe wzrosty wynagrodzeń.
2. Kwoty górnych widełek powinny wzrosnąć o około 50% przewidywanych w noweli ustawy etapowych wzrostów wynagrodzeń. Uzasadnieniem znacznie niższego wzrostu górnych kwot widełek jest fakt, że w chwili obecnej

wynagrodzenia zdecydowanej większości nauczycieli akademickich sytuują się w dolnej części tabeli płacowych w poszczególnych grupach.

3. Rozpiętość widełek płacowych dla nauczycieli akademickich, uwzględniając powyższe propozycje realizacji wzrostów wynagrodzeń od 01.09.2001 r. powinna kształtować się jak poniżej:

	Obecna rozpiętość widełek	Rozpiętość proponowana
1. Profesorowie		
1.1. prof. zwyczajny	2325 – 4590	2560 – 4820
1.2. prof. nadzw. z tyt.	2170 – 4120	2410 – 4330
1.3. prof. nadzw. bez tyt.	1945 – 3820	2160 – 4010
2. Grupa adiunktów		
2.1. docent, adiunkt z hab.	1705 – 3055	2010 – 3330
2.2. adiunkt, st.wykl. z dr	1400 – 2750	1760 - 3000
3. Grupa asystentów		
3.1. st.wykl. bez st.dr	1260 – 2295	1370 – 2390
3.2. wykł. Lektor, instr.	1175 – 2215	1275 - 2310
3.3. asystent	1260 – 2140	1370 - 2250

Ostateczny kształt rozporządzenia oraz określenie zasad i tryb przeprowadzenia wzrostu wynagrodzeń od 01.09.2001 r. powinien nastąpić w wyniku uzgodnień ze strony NSZZ "Solidarność" z przedstawicielami Krajowej Sekcji Nauki. W uzgodnieniach powinien być określony sposób naliczania środków finansowych przyznanych poszczególnym uczelniom.

Prezydium KK NSZZ "Solidarność"
Zastępca Przewodniczącego
Sekretarz Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność"
/-/ Józef Niemiec

***

STANOWISKO Nr 38/2001
Prezydium Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego
z dnia 13 września 2001 r.

w sprawach warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników uczelni państwowych oraz państwowych uczelni zawodowych.

Po zapoznaniu się z projektami rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej w sprawach warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników uczelni państwowych oraz państwowych uczelni zawodowych, a także po wysłuchaniu stanowiska Ministra Edukacji Narodowej dotyczącego rozdziału środków pomiędzy poszczególne uczelnie, przedstawionego w dniu 13 września 2001 r., Prezydium Rady Głównej proponuje następujące zmiany w odniesieniu do przedstawionych tabel stawek wynagrodzenia zasadniczego:

- a) Profesor zwyczajny 2650 - 4790 zł.
  - b) Profesor nadzwyczajny posiadający tytuł naukowy 2500 - 4310zł.
  - c) Profesor nadzwyczajny nie posiadający tytułu naukowego 2350 - 3990 zł.
- oraz
- d) Profesor w uczelni zawodowej 2350 - 3970zł.

Przyjęcie w/w stawek pozwoli uniknąć sytuacji, w której górna granica stawek asystentów jest wyższa od dolnych granic stawek dla profesorów.

Jednocześnie Prezydium Rady Głównej popiera przedstawiony przez Ministra Edukacji Narodowej sposób rozdziału środków pomiędzy poszczególne uczelnie, a mianowicie proporcjonalnie do liczby pracowników w każdej z grup oraz średnich wzrostów płac w każdej grupie pracowniczej.

Przewodniczący Rady Głównej
/-/ Andrzej Pelczar

Informacja

Na posiedzeniu Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność" w dniu 6 października 2001 r. został powołany Zespół ds. Układów Zbiorowych Pracy: Zakładowych i Ponadzakładowych. Przewodniczącym Zespołu został Wojciech Pillich. Skład Zespołu: Krystyna Andrzejewska, Tadeusz Kolenda, Edward Krauze, Jerzy Olędzki, Jerzy Żurak.

Przed Zespołem zostały postawione dwa zadania. Po pierwsze Zespół ma za zadanie w pierwszym etapie opracowanie projektu *układu ponadzakładowego dla szkół wyższych*. Przewiduje się ewentualne opracowanie kilku wariantów projektów uwzględniających specyfikę poszczególnych uczelni (np.: Akademii Medycznych, Szkół Artystycznych itp.) Projekty będą przedstawione Radzie KSN do oceny i akceptacji.

W drugim etapie - po przyjęciu przez Radę KSN - projekt będzie rozesłany do uczelni i poddany dyskusji. Po zebraniu opinii Zespół opracuje ostateczną wersję projektu uwzględniającą te opinie. Będzie ona podstawą do rozpoczęcia negocjacji z MEN i innymi właściwymi resortami.

Drugie zadanie dotyczy *układów zakładowych*. Zostaną zorganizowane szkolenia dotyczące tych układów. Spośród słuchaczy szkolenia zostanie wyłoniona grupa osób, która opracuje projekty wzorcowych układów zakładowych. Przewiduje się, że członkowie tej grupy z ramienia KSN będą mogli służyć pomocą i wsparciem negocjacji przy zawieraniu układów zakładowych.

/-/ M.W.

***

Ryszard Mosakowski

**Notatka ze spotkania Przewodniczących Sekcji Krajowych NSZZ "Solidarność"
w Gdańsku w Hotelu Dal, ul. Czarny Dwór 4,
w dniu 10 października 2001 r.**

W dniu 10 września 2001 roku w Gdańsku odbyło się spotkanie Sekcji Krajowych NSZZ "Solidarność" poświęcone projektowi nowego statutu związku, standardom związkowym oraz uchwale Komisji Krajowej w sprawie ustanowienia funduszu wspomagania zadań związkowych. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz związku z Przewodniczącym KK - Marianem Krzaklewskim na czele.

Sporo dyskusji wywołał projekt nowego statutu związku. Padały nawet oskarżenia o próbę ubezwłasnowolnienia struktur związkowych. Znow pojawiła się propozycja, podnoszona przez wielu, wprowadzenia dwutorowych wyborów delegatów na Zjazd Krajowy. Główny zarzut, stawiany przez obecnych na spotkaniu, dotyczył braku uchwał około statutowych, które powinny były być równocześnie dyskutowane ze statutem. Jak się zorientowałem spotkanie miało na celu danie możliwości wypowiedzi sekcjom, jednak bez możliwości wprowadzenia poważniejszych zmian w statucie. Spotkanie branż było poprzedzone podobnym spotkaniem szefów regionów w Otwocku w dniu 4 października br., na którym postanowiono zrezygnować z dostosowania struktury regionalnej związku do nowego podziału administracyjnego kraju (par. 22, ust.1).

Z punktu widzenia sekcji branżowych istotne jest zrezygnowanie w projekcie statutu z tworzenia sekcji i sekretariatów branżowych poprzez ich struktury regionalne. W statucie jest zapis w par. 27. Ust.1: "Do Krajowej Sekcji należą podstawowe organizacje związkowe". Oznacza to z jednej strony tworzenie sekcji bezpośrednio przez organizacje zakładowe a z drugiej obligatoryjność przynależności tych struktur do sekcji krajowych. Gdyby statut z tym zapisem został przyjęty, moim zdaniem, musiałyby ulec zmianie także znowelizowana już ordynacja wyborcza, która wymaga decyzji walnego zgromadzenia delegatów organizacji zakładowej o przystąpieniu do sekcji. Taka decyzja byłaby więc zbędna.

Jak wspomniałem wyżej na spotkaniu przedstawiono także projekt Funduszu wspomagania statutowych zadań związku. Środki będą pochodziły z tytułu umowy z "Zurich-Solidarni". Oczekuje się że roczne przychody z tego tytułu mogą być znaczne. Zgodnie ze statutem funduszu środki te będą rozdzielane po 1/3 pomiędzy zarządy regionów, rady sekretariatów i Komisję Krajową w ilości zależnej od liczby członków danej struktury. Środki będą przeznaczone na następujące cele:

- a) 30% - na finansowanie szkoleń związkowych,
- b) 40% - na pozyskanie nowych członków,
- c) 10% - na pomoc ekspercką,
- d) 10% - na informację wewnątrzwiązkową,
- e) 10% - rezerwa.

Ze względu na małą frekwencję pod koniec spotkania standardy zostały przedstawione jedynie w sposób pobieżny.

/-/ Ryszard Mosakowski

Seminarium Polsko-Słowackie

w Keżmarskich Żłaboch

13 - 16 września 2001 r.

W siedzibie związków zawodowych Słowacji w Keżmarskich Żłaboch w dniach 13 - 16 września b.r. odbywało się seminarium polsko - słowackie. Spotkali się przedstawiciele Związku Zawodowego Nauczycieli Słowacji z sekcji szkolnictwa wyższego oraz Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność".

Uczestników seminarium było około 30-tu: przewodniczący i przedstawiciele uniwersytetów i wyższych uczelni w Nitrze, Bratysławie, Zwoleniu, Trenczynie, Koszycach, Zylinie, Bańskiej Bystrzycy.

Seminarium otworzył przewodniczący OZ PŠaV Milan Vachula. Zaznaczył on z zadowoleniem, że seminarium odbywa się po raz drugi (poprzednie w Polsce miało miejsce w Gdańsku w ubiegłym roku) - jest nadzieja, że stanie się ono tradycją. Przewodniczący KSN Janusz Sobieszczęński dziękując za zorganizowanie seminarium na Słowacji wyraził tą samą nadzieję na dalsze spotkania.

Pierwszy referat został wygłoszony przez Wojciecha Pillicha; omówił on sprawy związane ze zmianami legislacyjnymi dotyczącymi szkolnictwa wyższego w Polsce na przestrzeni od 1985 roku.

W drugim referacie Janusz Sobieszczęński zaprezentował walkę jaką stoczyła KSN o nową ustawę o szkolnictwie wyższym, a ostatecznie o właściwe zapisy nowelizacji Ustawy jaka dokonała się w ostatnim roku. Scharakteryzował zmiany wprowadzone przez nowelizację ustawy.

Z trzecim referatem wystąpił Milan Vachula. Na wstępie stwierdził, że Słowacja przechodzi obecnie rewolucję. Kraj jest dzielony na trzy stopnie administracji. Pociąga to za sobą daleko idące zmiany legislacyjne. Dotychczas cała edukacja - począwszy od przedszkola po szkoły wyższe - podlegała bezpośrednio jednemu ministerstwu. Na Słowacji nie istnieją szkoły społeczne ani prywatne. To w nowej sytuacji może ulec zmianie. Związki zawodowe mają obecnie dwa zasadnicze problemy. Najważniejszy z nich to sytuacja socjalna nauczycieli, w tym nauczycieli akademickich. Słowacja jest jednym z nielicznych krajów europejskich gdzie średnia płaca w szkolnictwie wyższym jest niższa niż średnie wynagrodzenie w Kraju. W szkolnictwie średnim jest jeszcze gorzej. Pomimo deklaracji składanych przez kolejne Rządy w ciągu 7 lat nie nastąpiła żadna poprawa. Co gorzej, znacznie obniżyła się płaca realna. W stosunku do roku 1991 wynosi ona 70%. Od 6 lat trwają prace nad nowymi rozwiązaniami legislacyjnymi prawa o szkolnictwie wyższym. Obecnie trwa walka o wysokości tabel płacowych. Były próby ustalenia tych tabel na przyzwoitym poziomie, jednak ministerstwo Finansów odrzuciło je. W lutym związki zawodowe ogłosiły, że jeżeli nie będzie zgody na zmianę tabel, to ogłoszą strajk generalny wszystkich nauczycieli i szkół. W maju związki zawodowe ogłosiły początek strajku. Jednakże na prośbę przewodniczącego Parlamentu, ze względu na to, że w przyszłym roku mają być wybory parlamentarne związkowcy zgodzili się na przyjęcie minimalnych podwyżek od 1 VI i gwarancje, że podwyżki zostaną zapisane w ustawie.

Nowa ustawa o szkolnictwie wyższym jest konieczna. Obecnie obowiązuje ustawa z 1990 roku - jedynie kilka razy nowelizowana. Opracowywany w Rządzie Słowacji projekt nie prowadzi do istotnej poprawy sytuacji w szkołach wyższych. Pojedynek o poprawę toczy się pomiędzy Ministerstwem Szkolnictwa, Słowacką Konferencją Rektorów i Radą Szkół Wyższych we współpracy ze związkami zawodowymi. (Konferencja Rektorów chociaż jak dotychczas nie "umocowana" w ustawie ma jednak duży społeczny prestiż i duże wpływy). Według projektu ustawy środki na działalność szkół wyższych mają mieć dwa źródła. Na działalność dydaktyczną ich wielkość ma zależeć od ilości kształconych studentów i kosztów kształcenia. Na działalność naukową pieniądze mają pochodzić z grantów. Związki zawodowe zabiegają przede wszystkim o to, aby nie dopuścić do obniżki realnych płac w kolejnych latach; są zdania, że zapobiegłoby temu gdyby szkoły podlegały ustawie o służbie publicznej.

M. Varchula zaznaczył, że w służbie zdrowia sytuacja w Słowacji jest jeszcze gorsza. Związki zawodowe przeprowadziły akcje protestacyjne, wiece. Władze zdecydowały o podniesieniu poborów o 40%, ale nie dano z budżetu pieniędzy na realizację tej decyzji. Dyrektorzy szpitali w poszukiwaniu środków proponują zmniejszenie zatrudnienia o 1/3.

Kodeks Pracy w Słowacji został uchwalony w 1965 r - z niedużymi zmianami funkcjonuje do dziś. Wszyscy pracownicy szkół wyższych są - zgodnie z nim - zatrudniani poprzez umowy zbiorowe. Ministerstwo Szkolnictwa i Ministerstwo Finansów chce doprowadzić do tego, aby pracownicy naukowcy byli zatrudniani na tych samych zasadach co pracownicy przemysłu. Ale pracownicy naukowcy nie mogą pracować na zysk! Ponadto zasady zatrudniania w przemyśle są niejednoznaczne, dużo tu zależy od pracodawcy. Tymczasem ustawa o służbie publicznej ustala zasady obiektywne.

W proponowanej nowej ustawie o szkolnictwie wyższym poszczególne wydziały uczelni mają stracić osobowość prawną. Osobowość prawną będzie miała jedynie uczelnia jako całość. Dotychczas związki zawodowe zawierały umowy zbiorowe z dziekanami wydziałów - po nowelizacji pracodawcą będzie rektor uczelni. Będzie to wymagało opracowania zupełnie nowych umów, nowych zasad ich zawierania. Pierwotny projekt zakładał, że z chwilą wejścia w życie nowej ustawy ustają stosunki pracy z

wszystkimi pracownikami i wszyscy na nowo będą poddani konkursom przed ponownym zatrudnieniem. Udało się jednak to zmienić. Konkursom będą poddani jedynie nowo zatrudniani.

Ma być wprowadzenie ograniczenia co do dopuszczalnej ilości godzin pracy w ciągu tygodnia. Ma ich być 60 czyli półtora etatu. Dotychczas można było mieć kilka miejsc zatrudnienia. (Zdarzyło się, że ktoś miał 30-to godzinny dzień pracy).

Wprowadza się certyfikację laboratoriów. Wiele laboratoriów w szkołach wyższych ma "poziom muzealny" i nie ma szans na certyfikację.

W poszukiwaniu środków przewiduje się wprowadzenie opłat studenckich za niektóre usługi edukacyjne. Innym źródłem finansowania mają być dochody z posiadanego przez szkoły mienia.

W Słowacji resortowe jednostki badawczo-rozwojowe oraz Słowacka Akademia Nauk podlegają ustawie o służbie publicznej. Jednostki takie mogą negocjować na poziomie resortów wysokość wynagrodzenia i rodzaj świadczeń socjalnych. Negocjacji podlega zmiana taryfikatora płacowego, długość urlopu wypoczynkowego, wysokość ubezpieczenia emerytalnego (coraz więcej pracodawców dopłaca do funduszu emerytalnego pracowników) itp. Jednostki podlegające ustawie o służbie publicznej mają silną reprezentację związkową - 38 związków zawodowych służby publicznej zawiązało Konfederację Związków Zawodowych.

W Słowacji każdy resort ma swoje resortowe jednostki badawczo-rozwojowe, które są finansowane z Budżetu Państwa i podmiotów gospodarczych. Na badania stosowane przeznaczają się od lat więcej pieniędzy niż na badania podstawowe. W uzasadnieniu tej polityki podaje się argument, że wdrożone technologie napędzają koniunkturę w gospodarce. Tym samym następuje zwrot do budżetu zainwestowanych pieniędzy. Każdy resort dostaje określoną kwotę, przewidzianą w budżecie i on według swego klucza rozdziela pieniądze pomiędzy podległe mu jednostki badawczo-rozwojowe.

W 2001 r. budżet Słowacji wynosi 220 mld SKK - z tego 600 mln SKK przeznacza się dla szkolnictwa wyższego, pozostałe 2,9 mld SKK dla Słowackiej Akademii Nauk i resortowych jednostek badawczo-rozwojowych.

Obszerny referat został wygłoszony przez Tadeusza Kolendę, tematem były uprawnienia i świadczenia socjalne przysługujące pracownikom wyższych uczelni w Polsce.

Po każdym referacie miała miejsce bardzo interesująca dyskusja i wymiana wzajemnych informacji i doświadczeń.

/-/ Elżbieta Łuczyn
/-/ Maria Wesołowska

Wojciech Pillich

Szkoła Letnia GEW

GEW-Sommerschule 2001

Klappholtal/Sylt, sierpień 2001 r.

W ostatnich dniach sierpnia br. Związek Zawodowy GEW (Gewerkschaft Erziehung und Wissenschaft - Działem Szkół Wyższych i Badań kieruje Gerd Köhler) zorganizował 21. Szkołę Letnią, na którą zaproszono przedstawiciela KSN NSZZ "S". Głównym tematem Szkoły było aktualne w Niemczech "Zarządzanie zmianami w szkołach wyższych i w badaniach" (Management of Change in Hochschulen und Forschung). Atmosferę spotkania oddaje jego hasło: "Alternatywnie myśleć – blokady przewycięzać – strategicznie działać".

Referentami byli czołowi niemieccy politycy i działacze związkowi, prezydenci oraz profesorowie uniwersytetów, kierownicy fundacji i firm doradczych.

Przedmiotem wystąpień i dyskusji było: zarządzanie zmianami na przykładzie wybranego przedsiębiorstwa, instrumenty poprawy jakości badań, kształcenia i zarządzania w uczelniach, działania przy indywidualnych i instytucjonalnych procesach kształcenia i przekształcania, projekty rozwoju uniwersytetów, uczelnia jako kuźnia przyszłej gospodarki, jakość kształcenia oraz ewolucja i akredytacja uczelni, strategiczne kierowanie i niezależność pracy naukowej, osobowy rozwój w procesie reform uczelni (także równouprawnienie kobiet i mężczyzn), wykorzystanie łączności sieciowej w strategii partii, sieciowa łączność w pracach centrali związku zawodowego i jego członków (przykład IG Metall), przyszłość związków zawodowych, tworzenie nowych struktur pozapartyjnych (np. Greenpeace).

Odrębnym był temat rozszerzenia Unii Europejskiej na wschód: rokowania co do rozszerzenia, jego konsekwencje, uczestniczenie społeczeństw w procesie łączenia i udział związku zawodowego. Temat ten dyskutowano na warsztatach dotyczących metod skutecznego działania.

W swojej wypowiedzi przedstawiłem działania jakie - zdaniem KSN - należy podjąć dla reformowania naszego szkolnictwa wyższego, a także - oczekiwany przez gospodarzy - (własny, co zaznaczyłem) pogląd w sprawie rozszerzenia UE. Przytaczam oficjalną i nieoficjalną część swojego wystąpienia.

Należy zaznaczyć, że już trwa reforma niemieckiego szkolnictwa wyższego. Wprowadzane są zalecenia Rady Nauki (Wissenschaftsrat, styczeń br.), o których "Wiadomości KSN" pisały w numerze 3/2001. Dotyczą one m.in. zmian modelu kariery akademickiej, jako pierwszy np. Uniwersytet Humboldta w Berlinie powołał 30 "młodych profesorów" (bez habilitacji) a następne powołania zapowiadane są na przyszły rok (Das Hochschulwesen, nr 3/2001).

Treść wystąpienia na GEW Sommerschule 2001

Bardzo dziękuję Kierownictwu Związku Gewerkschaft Erziehung und Wissenschaft i osobiście Panu Gerdowi Köhlerowi za zaproszenie na kolejną Szkołę Letnią GEW. Dla Kierownictwa GEW i Pana Gerda Köhlera przekazuję pozdrowienia od Janusza Sobieszcańskiego - przewodniczącego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność", który miło wspomina spotkanie na 24. Kongresie GEW w Lubece. Cenimy współpracę naszych Związków, która trwa już 10 lat. W przyszłości planujemy – jak już mówił Pan G. Köhler - dyskuszję o wspólnych problemach.

Tematy omawiane na Szkołach Letnich GEW są później dyskutowane także w naszym Związku. Zdaniem KSN oczekiwania względem naszego systemu szkolnictwa wyższego są następujące:

- umożliwienie realizacji wzrastających zadań edukacyjnych,
- umacnianie samorządności i autonomii szkół wyższych,
- stabilizacja systemu wyższego szkolnictwa zawodowego,
- unowocześnianie programów nauczania, podniesienie jakości i sprawności studiów wyższych,
- stworzenie warunków kształcenia i rozwoju naukowego dla osób, które chcą poświęcić się pracy naukowej i dydaktycznej,
- dopełnienie wymagań konstytucyjnych w zakresie powszechności pomocy materialnej dla wszystkich potrzebujących studentów,
- stabilizacja systemu kredytów i pożyczek studenckich,
- ułatwienie dostępu do studiów wyższych osobom niezamożnym i pochodzącym z miejscowości odległych od ośrodków akademickich,

- reforma systemu wynagrodzeń pracowników uczelni,
- rozbudowa materialnej bazy uczelni.

Niektóre problemy są wspólne dla naszych krajów. Nasze Związki mogą pomóc w ich rozwiązaniu. Może to przyczynić się do szybszego rozwoju obu krajów.

Na pytanie (postawione uczestnikom warsztatów) z czym kojarzy się rozszerzenie UE na wschód, moja prywatna odpowiedź jest, że z końcem okresu pojałtańskiego. Sadzę, że u nas jest więcej historycznych przemysłów związanych z rozszerzeniem Unii. Problemy gospodarcze są (dla mnie) na drugim planie. Dla rozwijania aktywności gospodarczej już dzisiaj – można tak powiedzieć – istnieją tylko niewielkie utrudnienia. Natomiast dla aktywności naukowej występują jedynie finansowe ograniczenia. Przy rozszerzaniu, oczekujemy kulturalnej, gospodarczej i naukowej współpracy, nie ograniczania naszej wewnętrznej aktywności.

Oczywiście nie potrafię odpowiedzieć na przewodnie pytanie *“Czy grozi nam drugi Dublin?”* (w sensie powtórzenia w innych krajach irlandzkiego negatywnego wyniku referendum w sprawie rozszerzenia Unii Europejskiej).

Przy omawianiu sprawy rozszerzenia UE stawiam inne pytanie: Czy ktoś mówił o gospodarce na początku procesu jednoczenia Niemiec? Prawie, że słyszę już odpowiedź: No tak, ale to jest całkiem inna ... itd. W moim przekonaniu *“tutaj jest pies pogrzebany”*. On leży blisko słowa *“inna”*.

Wczoraj przy rozszerzaniu UE ważniejsza była gospodarka. Wiemy, że pierwszym krokiem była Wspólnota Węgla i Stali. Istnieje jeszcze wiele szczegółowych problemów. One będą rozwiązywane krok po kroku.

Lecz przecież o jedności Europy w pierwszym rzędzie świadczy jej kultura. Dzisiaj w XXI wieku podstawowe znaczenie ma umysł. Budujmy wspólnotę umysłów oraz także wspólnotę gospodarczą - właśnie **także**.

Pozdrawiam wszystkich obecnych i nieobecnych, tzn. nauczycieli i uczniów Szkoły Letniej GEW.

/-/ Wojciech Pillich
Zastępca Przewodniczącego
ds. Szkolnictwa Wyższego

Wojciech Pillich

Wprowadzenie stanowiska Juniorprofessor w niemieckich uczelniach

W niemieckich uniwersytetach przystąpiono do realizacji zaleceń Rady Nauki (Wissenschaftsrat) dotyczących reformy szkolnictwa wyższego, w tym modelu kariery akademickiej. Model ten – wkrótce po jego opublikowaniu - został przedstawiony w *“Wiadomościach KSN”* [1]. Sednem reformy jest wprowadzenie stanowiska Juniorprofessor uzyskiwanego bez habilitacji, nie wymaganej także w dalszej karierze akademickiej. Dzięki niej naukowy narybek w wieku 30 lat - a więc 10 lat wcześniej niż dotychczas - ma uzyskać możliwość samodzielnego prowadzenia badań oraz nauczania [2].

Ministerstwo Edukacji i Nauki (BMBF) przeznaczyło w tym roku 12 mil. marek, na powołanie juniorprofesorów, co umożliwiło w uczelniach rozpoczęcie reformy struktury osobowej. Uniwersytet Humboldta w Berlinie jako pierwszy powołał 30 młodych profesorów, zapowiadając powołanie dalszych w następnym roku [3]. W przyszłym roku na powołanie 3000 młodych profesorów, rząd niemiecki chce przeznaczyć 360 mil. marek.

Ta ścieżka awansu obejmuje młodych naukowców, którzy stopień doktora uzyskali nie później niż przed pięciu laty i mają dalsze osiągnięcia naukowe. Więcej informacji o wprowadzaniu reformy, która powinna być "neutralna finansowo" dla uczelni oraz kto na reformie wygrał a kto stracił, a także o udziale związku zawodowego GEW w działaniach na rzecz wprowadzenia reformy, znajduje się w czasopiśmie [4, 5].

Reformę szkolnictwa wyższego popiera koalicja rządząca w Niemczech. W naszych realiach, może także warto zacytować fragmenty stanowiska opozycyjnej partii PDS – głównie dawnych komunistów z NRD (SDP). Nawiasem, interesująca byłaby odpowiedź na pytanie dlaczego zmienili dawne poglądy na karierę akademicką. Ponadto ciekawe jest wymienienie kwalifikacji jakie powinien mieć profesor.

W niemieckim parlamencie, PDS swoje stanowisko w sprawie przewlekania reformy szkolnictwa wyższego określiła w dokumencie parlamentarnym [6]. Także w publikowanych materiałach wypowiedziała się m.in. w tematach kariery akademickiej i habilitacji [7]. PDS uważa, że wprowadzenie nowego stanowiska juniorprofesora, służy samodzielności w nauczaniu i badaniach. Przy odpowiednich kwalifikacjach, stanowisko to powinno uzyskać się najpóźniej w ciągu 6 lat od ukończenia studiów. Powołanie na stanowisko juniorprofesora nie może być ograniczone wiekiem. Wykształcenie naukowego narybku kończy się na doktoracie (nie habilitacji). Zdobywanie dalszych kwalifikacji wymaganych w zawodzie nauczyciela akademickiego, jak: wiedza specjalistyczna, umiejętność prowadzenia badań, kwalifikacje do nauczania w szkole wyższej, kompetencje społeczne, uzdolnienia do organizowania studiów oraz zarządzania nauką i zespołami ludzkimi ma postać doksztalcenia i będzie uzyskiwane podczas pracy juniorprofesora. Przy czym - szczególnie dla uczelni artystycznych i zawodowych – musi pozostać możliwość zatrudniania nauczycieli akademickich, którzy kwalifikacje uzyskali poza szkołami wyższymi i jednostkami naukowymi. W poszczególnych przypadkach o kwalifikacjach wymaganych do zatrudnienia profesora, nie powinny już więcej decydować uczelnie opuszczane tylko uczelnie przyjmujące nauczyciela akademickiego.

[1] "Tęgie głowy" wygrywają. Wiadomości KSN, nr 3/2001.

[2] <http://www.bmbf.de/presse01/415.html>

[3] Erste Juniorprofessoren in Berlin. Das Hochschulwesen, nr 3/2001.

[4] Zwischen Billigprof und Edeldenker. Erziehung und Wissenschaft, nr 7-8/2001.

[5] Karriere an der Uni. Erziehung und Wissenschaft, nr 9/2001.

[6] Personalstruktur- und Dienstrechtsreform an Hochschulen und Forschungseinrichtungen. Bundestags – Drucksache 14/1900, czerwiec 2000, 10 s.

[7] Hochschuldienstrecht: Alte Zöpfe abschneiden – Talare auslüften. (Odciać stare przeżytki – talary odsłonić). Materiały wydane przez PDS - Bundesfraktion, październik 2000.

/-/ Wojciech Pillich
Zastępca Przewodniczącego
ds. Szkolnictwa Wyższego

Zamieszczamy pismo do Przewodniczących Komisji Zakładowych NSZZ "Solidarność" z informacją Sekretariatu Prezydium KK NSZZ "S" w Gdańsku o szkoleniu dotyczącym Pracowniczych Programów Emerytalnych (Red.)

***

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ "S"
Warszawa, ul. Waryńskiego 12

Warszawa, 19.10.2001

**Przewodniczący
Komisji Zakładowej NSZZ "Solidarność"**

W załączeniu przesyłam pismo Zespołu Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność" ds. Pracowniczych Programów Emerytalnych (PPE) zapraszające do udziału w szkoleniu dotyczącym organizacji i funkcjonowania PPE.

PPE są formą zorganizowanego, grupowego oszczędzania na przyszłą emeryturę. Cechą charakterystyczną PPE jest to, że są tworzone dobrowolnie przez pracodawcę, który chce zapewnić pracownikom wyższą emeryturę

i zdecyduje się opłacać składkę, która zasili w przyszłości (w ramach III, dodatkowego filaru) świadczenia emerytalne pracownika.

Szkolenie, które odbędzie się w dniach 14 –16 listopada br. w Hotelu DAL w Gdańsku (ul. Czarny Dwór 4) zorganizowane zostało w porozumieniu z Krajową Sekcją Nauki NSZZ “Solidarność” (szczegóły zawiera załączone pismo Komisji Krajowej). Według posiadanych przeze mnie informacji liczba uczestników jest ograniczona: ok. 20 – 25 osób, dlatego ważna zapewne będzie kolejność zgłoszeń. Zgłoszenia kierować należy bezpośrednio na adres Zespołu Komisji Krajowej NSZZ “Solidarność” ds. PPE (p. Sylwia Szczepańska, tel. (0-prefix-58) 3084229, fax (301 01 17) w terminie do 26 października br.

Potrzeba znajomości reguł tworzenia i funkcjonowania PPE w naszym środowisku została wyraźnie zaakcentowana podczas dyskusji na ubiegłorocznym Walnym Zebraniu Delegatów KSN w Szczyrku. Chcąc spełnić ten postulat władze naszej Sekcji zamierzają utworzyć w ramach KSN zespół przeszkolonych ekspertów, którzy w tym zakresie służyć będą fachową pomocą komisjom zakładowym. Mając to na względzie bardzo zachęcam do udziału przedstawicieli Waszej Komisji Zakładowej w powyższym szkoleniu.

Z wyrazami szacunku

p.o. przewodniczącego Komisji ds. Warunków Pracy
/-/ Tadeusz Kolenda

***

INFORMACJA

**Sekretariat Prezydium Komisji Krajowej
NSZZ “Solidarność” w Gdańsku**

Gdańsk, dn. 2001.10.16

**Krajowa Sekcja Nauki NSZZ “Solidarność”
Warszawa, ul. Waryńskiego 12**

Zespół Komisji Krajowej NSZZ “Solidarność” ds. pracowniczych programów emerytalnych zaprasza przedstawicieli Komisji Zakładowych (2 – 3 osoby) zrzeszonych w Sekcji Krajowej Nauki NSZZ “Solidarność” na organizowane przez nasz zespół szkolenie z zakresu organizacji i funkcjonowania PPE.

Szkolenie odbędzie się **14 – 16 listopada br. w Gdańsku** w Hotelu “Dal”, ul. Czarny Dwór 4. Koszty szkolenia wraz z zakwaterowaniem oraz wyżywieniem pokrywa Komisja Krajowa NSZZ “Solidarność”; dojazd na koszt własny uczestników.

Uprzejmie proszę o kontakt oraz potwierdzenie uczestnictwa z osobą koordynatora do dnia 26 października br. – Sylwia Szczepańska – (0-prefix-58)-30184229.

Z poważaniem

Dział Polityki Ekonomicznej
KK NSZZ “Solidarność”
/-/ Sylwia Szczepańska

dr hab. Piotr Paweł Gach^{*)}

Lublin, 3 października 2001 r.

O AKREDYTACJI I ZWIĄZKACH ZAWODOWYCH

W dniu 20 lipca 2001 r. do starej ustawy o szkolnictwie wyższym Sejm wprowadził zapis, umożliwiający ministrowi szkolnictwa wyższego powołanie do życia Państwowej Komisji Akredytacyjnej, liczącej 50-70 członków. W jej skład mają wchodzić przedstawiciele szkolnictwa wyższego (posiadający co najmniej stopień naukowy doktora i zatrudnieni w uczelni na pełnym etacie), zgłoszeni przez senaty, stowarzyszenia naukowe, zawodowe, twórcze oraz organizacje pracodawców. Kadencja Komisji będzie trwała trzy lata i rozpocznie się 1 stycznia 2002 r. Przewodniczącym Komisji oraz jej sekretarza powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego. Komisja posiada swoje Prezydium, w skład którego wchodzi, oprócz przewodniczącego i sekretarza, przewodniczący zespołów, wybieranych spośród członków. Tych zespołów i ich przewodniczących ma być 10. Oto nazwy zespołów kierunków studiów: humanistyczne, przyrodnicze, matematyczno – fizyczno - chemiczne, rolniczo – leśniczo – weterynaryjne, medyczne, wychowania fizycznego,

techniczne, ekonomiczne, społeczne i prawne, artystyczne. W skład zespołu będzie wchodziło, co najmniej pięciu członków Komisji, będących przedstawicielami grupy kierunków studiów, w tym, co najmniej trzech posiadających tytuł naukowy profesora lub doktora habilitowanego w dziedzinie nauki lub dyscypliny naukowej związanej z danym kierunkiem studiów.

Komisja będzie się zwracać do uczelni o udzielenie niezbędnych informacji, wyjaśnień, może przeprowadzać wizytację pomieszczeń uczelni, współpracować z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami, których przedmiotem działania jest ocena jakości kształcenia i ewentualnie udzieli akredytacji.

Komisja ma ustalić minimalne warunki, jakie musi spełnić każda szkoła (wydział zamiejscowy, czy filia) pragnąca działać i kształcić studentów na poziomie akademickim oraz dokonywać będzie oceny kształcenia na danym kierunku (w tym kształcenia nauczycieli) oraz przestrzegania warunków prowadzenia studiów wyższych. Warunki te muszą spełniać również uczelnie prywatne,

których jest ponad 200 i naucza w nich ponad 7 tys. samodzielnych pracowników naukowych. W większości przypadków nie jest to ich własna kadra, ponieważ rozwój szkół niepublicznych obserwowany w Polsce w ostatnich latach, nie przyczynił się do wzrostu ogólnej liczby czynnych nauczycieli akademickich.

Warto podkreślić, że już od kilku lat przy Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego istniała Uniwersytecka Komisja Akredytacyjna, nie mając umocowania prawnego. Wydawała ona orzeczenia akredytacyjne nie dla całych uczelni, ale dla tych kierunków studiów, które zostały "przeegzaminowane". Kompetencje tej ogólnopolskiej komisji określili sami rektorzy spotykający się w ramach Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Na czele Konferencji Rektorów stoi obecnie prof. Jerzy Woźnicki – rektor Politechniki Warszawskiej, który twierdzi, że dotychczasowe komisje akredytacyjne stawiały poszczególnym kierunkom studiów i instytutom naukowym wysokie wymagania i przyznawały tzw. akredytację na pewien okres czasu (2 lub 5 lat). Uczelnie musiały się liczyć z tym, że określony kierunek studiów może akredytację stracić, jeśli nie będzie trzymać poziomu. Przyszła Państwowa Komisja Akredytacyjna ma stawiać określonym kierunkom studiów jedynie minimum wymagań.

Zdaniem prof. Juliana Auleytnera – przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Niepublicznych Szkół Polskich powołanie Państwowej Komisji Akredytacyjnej *"jest krokiem w kierunku zrównania w uprawnieniach szkół państwowych i prywatnych"*, jest także zerwaniem z obiegową opinią, że *"w prywatnych uczelniach można kupić sobie dyplom niczego się nie ucząc"*. Minister Edukacji Narodowej Edmund Wittbrodt stwierdził natomiast, że *"przez pierwsze 10 lat stawialiśmy na ilość. Teraz nadszedł czas na walkę o jakość studiów"*. Na razie wszystkie wyższe uczelnie dostają pozwolenia na dalszą działalność, ale już wkrótce będą musiały uzyskać akredytację, aby istnieć nadal.

System akredytacyjny stwierdzający wysoki standard nauczania danego kierunku istnieje od kilku lat w Polsce (patrz informacje na ten temat pod adresem: <http://main.amu.edu.pl/~ects/uka/akredytacja.html>). W naszej Uczelni akredytację otrzymało 8 wydziałów i instytutów: Wydział Teologii KUL (23 V 2000), Instytut Psychologii (23 V 2000), Instytut Filologii Polskiej (23 V 2000), Wydział Filozofii (22 VI 2001), Instytut Socjologii (24 VI 2000), Wydział Matematyczno – Przyrodniczy (18 II 2001), Instytut Filologii Klasycznej (31 V 2001), Instytut Historii (31 V 2001). Pozostałe wydziały i instytuty będą akredytowane już przez nową komisję.

W tej sytuacji instruktywne dla nas może być zaznajomienie się ze sposobem weryfikacji poziomu i warunków nauczania, funkcjonującym od lat w Stanach Zjednoczonych.

Akredytacja po amerykańsku

Ocenę poziomu i warunków nauczania w danej uczelni przeprowadza w USA 8 dużych, regionalnych agencji i stowarzyszeń akredytujących (Middle States Association of Colleges and Schools – Commission on Higher Education, North Central Association of Colleges and Schools – Commission on Institutions of Higher Education, Southern Association of Colleges and Schools, Western Association of Schools and Colleges, The American Society for Engineering Education, The

American Assembly of Collegiate Schools of Business, The Association of American Law Schools, The National Council for Teacher Accreditation) oraz 42 inne stowarzyszenia. Oba rodzaje stowarzyszeń skupiają przedstawicieli uczelni publicznych i prywatnych. Nie są one sponsorowane, ani utrzymywane przez rząd, władze stanowe, czy osoby prywatne. Są to dobrowolne, cieszące się wysokim prestiżem, autonomiczne organizacje utrzymujące się z opłat instytucji poddających się ocenie i akredytacji. Weryfikacja przebiega według tych samych wymagań i kryteriów ocen zarówno w stosunku do małych uczelni (college), jak i do dużych uniwersytetów. Przeprowadzają one akredytację poszczególnych uczelni niezależnie od ich statusu prawnego.

Akredytacja przyznawana na 5 lat pomaga tym, którzy chcą iść w górę i ma pośredni wpływ na finansowanie uczelni. Jeśli uczelnia traci akredytację, to nie będzie otrzymywać pomocy finansowej ze strony władz federalnych na badania naukowe. Dlatego same uczelnie zabiegają o akredytację. Przynosi ona korzyści samym studentom, ponieważ otwiera przed nimi możliwość otrzymania stypendiów i kredytów.

Agencje i stowarzyszenia przeprowadzające akredytację nie oceniają programów naukowych i dydaktycznych, ale całe uczelnie o zróżnicowanej strukturze, wielkości, profilu i nader różnorodnych standardach kształcenia. Te same wymagania stawiane są zarówno uczelniom stanowym, jak i prywatnym. Agencje i komisje biorą pod uwagę cztery główne kryteria, czy też zasady oceny: 1. Czy sprecyzowane i realizowane cele instytucji są zgodne z zakładaną misją i specyfiką szkolnictwa wyższego? 2. Czy instytucja osiąga zamierzone cele i może kontynuować swą działalność? 3. Czy posiada wystarczające i odpowiednie zasoby ludzkie (personel nauczający zatrudniony w pełnym i niepełnym wymiarze, a także personel administracyjny i pomocniczy), pozwalające na uzyskanie stopni przez studentów? 4. Jakość uzyskanego wykształcenia. Ocena wartości otrzymywanego wykształcenia odbywa się poprzez różnego rodzaju metody, sprawdziany, a nie tylko przez testy.

Są zatem uczelnie, które uzyskują tylko jedną akredytację, są takie które mają ich kilka, czy kilkanaście i są takie którym jej nie przyznano. Trzeba podkreślić, że same uczelnie zabiegają o akredytację.

Agencje i stowarzyszenia akredytujące (patrz Accreditation Bodies http://www.nacua.org/sections/govaccount_links.html) publikują na ten temat raporty, a czasem wyniki procesu akredytacyjnego są zachowywane w tajemnicy. W tym drugim przypadku uczelnia dostaje czas na poprawę, a potem przystępuje do następnego procesu akredytacji (dokładniejsze dane, komentarze i główne problemy bieżące dostępne są w internecie. Administracją tych danych zajmuje się National Association of College and University Attorneys One Dupont Circle, Suite 620, Washington, DC 20036 patrz: webmaster@nacua.org, nacua@nacua.org).

W procesach akredytacyjnych nie uwzględnia się działalności związków zawodowych, chociaż pełnią one ważną rolę dla pracowników i dla samej uczelni.

Jak przyjmowane są raporty akredytacyjne? Profesory amerykańscy pracujący w szkołach wyższych uważają, że opinie wyrażane w raportach akredytacyjnych nie są doskonałe. Nikt natomiast nie podważa zasady, że uczelnie, które nie uzyskały akredytacji powinny być

zamknięte. Trudno jednak wyegzekwować takie rozwiązanie w warunkach amerykańskich, gdy uczelnia jest prywatna i ma chętnych do studiowania.

Brak akredytacji powoduje ważne konsekwencje dla studentów. Są oni dyskwalifikowani przy ubieganiu się o pomoc federalną, stypendia i nie zalicza się im dotychczasowych przedmiotów przy przenoszeniu się do uczelni akredytowanej. Absolwenci uczelni nie posiadającej akredytacji nie uzyskują licencji uprawniającej do wykonywania zawodu. Każdej uczelni zależy bardzo na otrzymaniu akredytacji nie tylko ze wspomnianych racji, ale również, aby przyciągnąć do siebie większą ilość kandydatów na studia i otrzymać określone subwencje. Władze stanowe i federalne traktują natomiast akredytację jako sprawdzian odpowiedniej jakości procesu dydaktycznego.

Związki zawodowe w uczelniach amerykańskich

Wykonywanie określonego zawodu w USA wpływa na przynależność do związku zawodowego. Inaczej mówiąc, do powstania związku określonej grupy zawodowej może dojść wtedy, gdy uzyska on poparcie, co najmniej połowy zatrudnionych w tej grupie ludzi w danej uczelni. W konsekwencji istniejących wymogów prawnych, oprócz związków zawodowych nauczycieli akademickich istnieją więc związki pracowników administracji, obsługi technicznej itp.

Związki zawodowe nie tylko chronią pracowników szkół wyższych, ale i bronią, walczą o godziwe wynagrodzenia. Czynią to na różne sposoby: 1/ negocjują z pracodawcą kontrakty, warunki pracy i płacy również dla osób starających się o zatrudnienie, 2/ ustalają godziny zatrudnienia, obowiązki i inne obciążenia nauczycieli, 3/ omawiają kwalifikacje nauczycieli, 4/ ustalają zadania dydaktyczne i starszeństwo, 5/ negocjują szereg innych korzyści przysługujących pracownikom poza pensją (różnego rodzaju dodatki), 6/ biorą udział w ocenie pracy nauczycieli i zatrudnieniu ich na etatach (w końcu 1999 r. ok. 60% nauczycieli szkół wyższych w USA było zatrudnionych na 1/2 etatu).

Związki zawodowe organizują współpracę starszej kadry, która wspiera swym doświadczeniem młodszych pracowników w toku nieformalnych spotkań, poprzez konstruktywną krytykę, opiekę nad młodszymi, tak, aby przeszli oni przez sito kwalifikacyjne. Tę opiekę komplikuje problem obciążenia czasowego starszych i duża liczba osób pracujących na częściach etatów.

Stosunkowo dużo nauczycieli szkół wyższych w USA przynależy do: Zjednoczonych Pracowników Uniwersyteckich (UUP), Amerykańskiej Federacji Nauczycieli (AFT) i Narodowego Stowarzyszenia Edukacji (NEA). Istnieje też grupa związków pracowników stanowych, zrzeszająca osoby pracujące w uczelniach stanowych. AFT ma 23 tysiące członków, z czego do organizowanych akcji włącza się 5-10 tysięcy. W USA do związków zawodowych należy ok. 35 % nauczycieli akademickich. W 22 stanach nie ma prawa pozwalającego na negocjacje zbiorowe. W tych stanach gdzie są te prawa, do związków zawodowych należy 55 % pracowników szkół wyższych. Każdy związek zawodowy ma osobowość prawną i swoje prawa, jest niezależny od uczelni, utworzony przez nauczycieli akademickich i im służący. Każdy chce być związkiem demokratycznym, odpowiadać swoim członkom, którzy utrzymują go ze swoich składek, wynoszących 1 % wynagrodzenia (podobnie jak i u nas).

Związki prowadzą negocjacje układu zbiorowego i potrzebne akcje polityczne. W procesie negocjacyjnym uwzględniane są i włączane do niego wszystkie osoby pracujące na wyższych uczelniach, również nie będące nauczycielami akademickimi. Przygotowanie do negocjacji, powołanie komitetu negocjacyjnego i opracowanie kwestionariusza z pytaniami do każdego pracownika odbywa się rok przed wygaśnięciem kontraktu. Na podstawie wspomnianych kwestionariuszy przygotowuje się pakiet żądań, a potem wybiera się grupę negocjacyjną do opracowania projektu kontraktu. Siła negocjacji opiera się na poparciu członków. Zawarty kontrakt (na 4 lata) składa się nie tylko z zasadniczego tekstu (podzielonego na artykuły), ale również z szeregu załączników, list wynagrodzeń, wykazów itp. Następnie związek zawodowy (grupa specjalistów) czuwa nad wprowadzeniem kontraktu w życie, organizuje akcje polityczne. W przypadku konieczności podjęcia akcji politycznej sami członkowie wnoszą specjalną składkę na tę akcję i biorą w niej udział np. wykonując tysiące telefonów, wysyłają listy i faksy. Istotne znaczenie ma bowiem solidarne działanie i jak największa aktywność członków związku. Związki zawodowe zawierają też między sobą koalicje, porozumiewają się z małym biznesem, który ma podobne interesy. Negocjowanie układu zbiorowego należy do bardzo ważnych zadań związkowych.

Powyższe informacje o systemie akredytacji w Stanach Zjednoczonych i działalności związków zawodowych na wyższych uczelniach uzyskaliśmy podczas polsko – amerykańskich seminariów "Szkolnictwo wyższe w Stanach Zjednoczonych", jakie odbyły się 15-16 X 1999 r. w sali senatu Politechniki Warszawskiej i w Sopocie 16-18 czerwca 2000 r. dzięki staraniom Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność". Wykłady prowadzili: prof. Bill Scheurman – prezydent Zjednoczonych Pracowników Uniwersyteckich i Perry Robinson – wiceprzewodniczący Związku Zawodowego Nauczycieli (American Federation of Teachers). Po każdej prelekcji stawiano pytania, wymieniano opinie. Oto niektóre z nich zanotowane na gorąco:

O studentach

- Z reguły w dużej grupie student nauczy się mniej, niezależnie kto jest wykładowcą i niezależnie od wyposażenia sali dydaktycznej.
- W 1871 r. w Stanach Zjednoczonych studiowało 57 tys. studentów, w 1900 r. już 232 tys., w 1930 było ich ok. 1 miliona. Obecnie jest tam 16,7 mln studentów stanowiących ok. 7% społeczeństwa i ponad połowa z nich otrzymuje pomoc finansową (stypendia, rauty, pożyczki, pomoc finansową w zamian za pracę na terenie uczelni). Taką pomoc otrzymuje ok. 40% studentów dziennych, tj. ok. 600-700 tysięcy.
- Wysokość czesnego ogranicza dostęp studentów do uczelni. Każdy wzrost tej opłaty powoduje zmniejszenie liczby studentów. Przeciętnie studenci płacą rocznie ok. 20 tysięcy dolarów czesnego, którego obniżkę traktuje się jako formę pomocy studentom, zwłaszcza osiagającym zadawalające wyniki.
- W uczelniach publicznych ok. 25 % studentów mieszka w kampusach, gdzie płacą rocznie za mieszkanie 4,5-5 tysięcy dolarów.

- Studenci wyrażają opinię o profesorach po każdym semestrze. Podchodzą do tego z dużą dozą ostrożności.
- Uczelnia amerykańska otrzymuje premię od władz stanowych z tytułu wykształcenia studenta: ok. 1200 dolarów za każdego licencjata, 1500-1800 za magistra (bakalarza) i ponad 2000 za doktora. Określa się to jako Boundy money. Co roku ta suma ulega zmianie.
- Realizacja 4 letniego programu nauczania zajmuje studentom często nie 4, ale 5, a nawet 7 lat.
- Istnieje "nadprodukcja" ludzi z tytułem doktora pragnących znaleźć pracę na wyższych uczelniach. Proces zdobycia doktoratu trwa 4-8 lat.

O związkach zawodowych

- Solidarność między członkami związku jest istotna i stanowi podstawę demokracji.
- Pieniądze są tylko środkiem działania, ważniejszym jest wspólne działanie.
- Istotne jest, aby zwiększała się aktywność członków związków zawodowych. Negocjacje prowadzone wówczas przez związek stają się łatwiejsze i skuteczniejsze.
- Do związku zawodowego przystępuje się już na początku zatrudnienia. Pomaga on w dobrym wystartowaniu zawodowym.

Finansowanie szkolnictwa wyższego

- Narastającym problemem uczelni amerykańskich jest tzw. budżet technologiczny (koszt korzystania z internetu, laboratoriów itp.). Coraz więcej uczelni

obciąża studentów opłatami technicznymi w wysokości 85-150 dolarów rocznie.

- System finansowania różni się w poszczególnych stanach i obejmuje: bezpośrednią pomoc w płaceniu czesnego (niezależnie czy w publicznej, czy prywatnej uczelni), bezpośrednie stypendia dla prywatnych uczelni w zależności od ilości studentów, finansowanie infrastruktury szkolnictwa na trzech poziomach: uniwersytety stanowe, kolegia (college), uniwersytety miejskie (np. w stanie Nowy Jork).
- Pieniądze otrzymywane przez uczelnię od władz stanowych nie pokrywają całych kosztów kształcenia studenta. Uczelnie miejskie utrzymywane są przez: władze stanowe, samorządowe i studentów. Bardzo skomplikowane jest finansowanie uczelni prywatnych. Trudno jest dotrzeć do dokumentów budżetowych, do faktów. Co roku proponowane są cięcia w budżecie stanowym i z nimi muszą walczyć związki zawodowe. Obecnie priorytetami w budżecie stanu Nowy Jork są: budowanie więzień i lecznictwo, a nie szkolnictwo wyższe.
- Funkcjonuje wiele programów udzielania pożyczek: studentom, ich rodzicom. Olbrzymia ilość studentów kończy studia z wielkim długiem, który rośnie, bo nadal pożyczają. Stowarzyszenia dłużników – studentów negocjują spłatę tych długów.

/-/ Piotr Paweł GACH

*)Autor jest profesorem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Katedrze Teorii Prawa. Zajmuje się naukami historycznymi, historią Kościoła, historią nowożytną i historią zakonów XVIII-XIX w.

Ośrodek Przetwarzania Informacji
[ofertyunido@opi.org.pl.]

Warszawa, 16 października 2001 r.

Krajowa Sekcja Nauki
NSZZ "Solidarność"
Warszawa, ul. Waryńskiego 12

Szanowni Państwo!

Rozpoczynamy zbieranie informacji do nowej, międzynarodowej bazy danych "Oferta", powstałej w ośrodku przetwarzania informacji przy współfinansowaniu UNIDO (United Nations Industrial Development Organisation).

Zadaniem bazy "Oferta" jest ułatwianie wymiany informacji pomiędzy instytucjami naukowymi, badawczo-rozwojowymi (i innymi) oferującymi nowoczesne produkty i technologie oraz przedsiębiorstwami (głównie małymi i średnimi) szukającymi takich technologii w celu ich praktycznego wykorzystania.

Jest to baza informacji skierowanych – celem jej jest umożliwienie bezpośredniego kontaktu obu zainteresowanych stron po uprzednim poinformowaniu właściciela bazy.

Ponadto część informacji zawartych w bazie będzie rozpowszechniana poprzez ogólnosiwiatową sieć informacyjną UNIDO (UNIDO Exchange).

Baza zasilana jest poprzez system wielojęzycznych formularzy internetowych, natomiast wielojęzyczny system raportów pozwala na jej przeglądanie i przeszukiwanie.

Zapraszamy na strony internetowe OPI:

http://www.opi.org.pl/index_unido_pl.htm

tych z Państwa, którzy mają do zaoferowania nowoczesne produkty i technologie i poszukują kontaktu z przemysłem.

Z poważaniem

Dyrektor Ośrodka Przetwarzania Informacji

***

PRZEDRUK "DZIENNIK POLSKI" , Kraków 11.10.2001 r.

Nagrody za najglupsze osiągnięcia naukowe

Patent na koło

Przyznawany po raz 11. na Uniwersytecie Harvarda Ig Nobel to nagroda za najglupsze osiągnięcia naukowe.

Anty-Nobla w dziedzinie ekonomii otrzymał w tym roku Polak, Wojciech Kopczuk (University of British Columbia) wraz z Joelem Slemrodem (University of Michigan Business School). Odkryli oni zależność pomiędzy śmiertelnością a zobowiązaniami wobec fiskusa. Naukowcy stwierdzili, że ludzie są w stanie "przesunąć" termin swego zgonu, jeśli mają nadzieję, że na skutek zmian legislacyjnych wypadnie im zapłacić niższe podatki.

W dziedzinie medycyny na najwyższe uznanie zasłużyła praca Petera Barssa z McGill University - "Urazy spowodowane przez spadające orzechy kokosowe". Jak wykazało czteroletnie doświadczenie szpitala w Alotau (Papua-Nowa Gwinea), aż 2,5 procent zgłoszonych urazów miało związek z palmami kokosowymi.

Dwaj uczeni z Indii, Chittaranjan Andrade i B.S. Srihari, dostali Ig Nobla w dziedzinie zdrowia publicznego - za odkrycie, że osobnicy w wieku dojrzewania często dłubią w nosie. Badania obejmujące 200 uczniów wykazały, że 7,6 procent robi to częściej niż 20 razy dziennie.

Albert Einstein pracował kiedyś w biurze patentowym. Jednak nawet on nie dokonałby tego, co udało się w roku 2001 urzędnikom z Australii: przyznali patent na koło. Wynalazcą koła okazał się tamtejszy prawnik, John Keogh. Nagrodę w dziedzinie technologii otrzymują wspólnie urzędnicy i wynalazca.

Łącząc astrofizykę z religią, Jack i Roxella Van Impe z Michigan zlokalizowali piekło. Ich zdaniem, czarne dziury spełniają wszelkie warunki piekła. Nagroda na pewno im się należy. (PAP)

***

"Wiomości KSN" Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność"
Redaguje zespół: Maria Wesolowska, Janusz Sobieszkański, Krzysztof Schmidt-Szałowski
opracowanie techniczne: Elżbieta Smorczevska
Adres redakcji: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ "Solidarność"
ul. Waryńskiego 12, A 221, 00-631 WARSZAWA
tel/fax (0-22) 825 73 63, tel.(0-22) 660 98 78, kom. 0 603 123 438
e-mail: wesolowska@delta.SGGW.waw.pl ,
KSN@interia.pl
<http://www.solidarnosc.org.pl/~ksn>